

SLOVENSKI NAROD.

Izahja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko dežele za vse leto 26 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam pouj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne petič-vrste po 12 h, če se oznanilo tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Pokopini se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstr., upravnništvo pa v pritličju. — Upravnistvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravnistva telefon št. 85.

Volilna reforma.

Govor poslanca dr. Ferjančiča v seji poslanske zbornice dne 20. sučca 1906.

Visoka zbornica! Ako se komu odkaže po srečanju tako neugodno mesto v vrsti govornikov, kakor se je meni in naj govori o predmetu, o katerem se razpravlja že 14 dni, tedaj je seveda pač malo nade, da bi se na stvari pokazale nove strani.

Da ne ponavljam že navedenega, hočem opustiti tudi splošna izvajanja ter se omejim na razlago stališča, ki ga zavzema napram volilni reformi slovenski narod in posebno svobodomiselnja slovenska stranka.

Toda splošnega vprašanja bise vendar rad s par besedami dotaknil. Naj se daje splošni in enaki volilni pravici še tako zelo prednost pred sedanjim volilnim sistemom, prinesla vendar ne bo vseh tistih blagoslovov, ki se pričakujejo od nje. Nerešeno narodnostno vprašanje bo viselo na njej liki svinčena utež.

Prava je misel, ki jo je ministrski predsednik izrekel v času, ko je še pobijal enako volilno pravico, da je ureditev narodnostnega vprašanja predpogoj, da se uvede in uspešno deluje enaka volilna pravica.

Ta misel je, pravim, popolnoma resnična, in ker še nimamo urejenega narodnostnega vprašanja, bodo pač na podlagi nove volilne pravice prišli v zbornico novi možje, toda narodnostni boj bo trajal nemoteno dalje, tisti narodnostni boj, ki porabi toliko časa in delavne sile.

In ker se vse stranke razum socialnih demokratov postavljajo glede volilne reforme na narodnostno stališče, smatram predležečo volilno reformo, da se ne da toliko spremeniti in izboljšati, da bi odpravila te težkoče, nadaljevanje narodnostnih bojev v novi zbornici.

Čisto posebne vzroke za

pritožbe ima v tem oziru slovenski narod. Slovencem se opetovano očita, da z volilno reformo pridobijo več mandatov.

Število mandatov ne odločuje. Ako tudi na Kranjskem priraste, recimo, pet ali če hočete še več mandatov, bi ta prirastek ne odtehtal škode, ki jo zada Slovencem na periferiji izguba tudi samo enega mandata, do katerega imajo pravico. In tu sem primoran posebno in v prvi vrsti se baviti z volilno geometrijo na Koroškem z nekaterimi kratkimi izvajanjmi, dasi je že neki govornik pred menoj, rojak, povedal o tem oziru marsikaj hvalevrednega.

Moj namen je le, to, kar je navedel, izpopolniti in dopolniti.

Ako govorimo o razmerah na Koroškem, zdi se mi neizogibno, spregovoriti par besed o ljudskem štetju. Na Koroškem imajo Nemci na celi črti oblast v rokah.

Da tak položaj vpliva tudi na ljudsko štetje, je jasno. Od leta 1880. do 1900. se je število Slovencev na Koroškem zmanjšalo za 12.000. Nasprotno pa se je število Nemcev v istem razdobju pomnožilo za 30.000. (Čujte!) Nekateri občine izkazujejo popolno neverjetno nazadovanje slovenskega prebivalstva in pri tem zelo sumljivo naraščanje nemškega prebivalstva.

Dovolim si, navesti par zgledov, ki so mi prišli kar tako pod roko.

Tu imamo občino, ki je imela l. 1880. 1174 Slovencev in 4, reci štiri Nemce. Ista občina je imela l. 1890. le še 842 Slovencev, zato pa že 288 Nemcev in leta 1900 samo 352 Slovencev in 741 Nemcev. (Ali so bili oni štirje Nemci rodovitivi! Niti dva para kuncev bi ne mogla priskrbeti večjega zaroda. Opomba stavca.)

V tej občini je tedaj v teh 20 letih slovenski element padel od 1174 na 352, nemški pa narasel od 4 na 741.

V neki drugi občini — naštevam le primeroma — je slovenski element od 601 v letu 1880. padel na 110 in

nemški element je narasel od 127 na 1093. (Čujte!)

In sedaj imenujem še eno občino. V tej je slovenski element padel od 742 leta 1880. na 32 leta 1900, nemški pa narasel od 546 leta 1880. na 1254 leta 1900.

Ti podatki so mi, kako rečeno, prišli kar tako v roke in si nikakor nočejo prisvajati pravice, da so najbolj kričeči; gotovo se dobe na Koroškem še bolj kričeči podatki, toda dokazujejo tako sumljivo postopanje pri ljudskem štetju, da je treba strmeti.

Da, tako ne gre niti pri koroških praktikah z germanizovanjem in raznarodovanjem. Na ta umetni način so Slovenci potlačeni na Koroškem na število 90.000 duš. (Čujte!)

Ljudskega štetja ne očitam centralni vladi — ljudsko štetje preskrbljujejo krajevni čimtelji — toda kar očitam osrednji vladi, je razdelitev volilnih okrajev. Kar ni ljudsko štetje zakrivilo na slovenskem narodu na Koroškem, skuša razdelitev volilnih okrajev izvršiti tem izdatneje, ker so se volilni okraji na Koroškem razdelili po nasvetu nemške ljudske stranke, kakor nam je priznal neki koroški poslanec.

Kako pa se je pri tem tudi postopalo? Izmed desetih madatov, ki so odkazani Koroški, naj bi Slovenci niti enega mandata ne pridobili z gotovostjo. (Poslanec dr. Baernreither: In na Kranjskem?) Takoj pridem na to, ekszellenca.

Zato pa ostane Nemcem devet mandatov na Koroškem popolnoma zagotovljenih in deseti mandat imenujejo sami mandat, za katerega se bo vršila borba, in ki ga bodo tudi skušali iztrgati Slovencem.

Ministrski predsednik nam je v svojem prvem govoru pri uvodu k volilni reformi zagotavljal, da je vlada vodila pravičnost ter si je prizadevala, ustanoviti narodno enotne volilne okraje, in da doseže ta namen, šla je do najnižjih administrativnih enot

na krajevne občine. No, in kako je bilo v tem oziru na Koroškem? Tam so z mirno vestjo volilno okrožje Celovec in okolico s 13.000 Slovenci žrtvovali 21.000 Nemcem; pretežno slovenski okraj Velikovec so spojili z okrajema Svinec in Stari dvor; nadalje so zvezali popolnoma slovenski okraj Rožek z okrajema Feldkirchen in Millstadt v velikem polkrogu, pri čemer je najbolj značilno to, da vsak teh okrajev pripada drugemu političnemu okraju, in da ni noben teh okrajev sedež politične oblasti. Končno so izročili Slovence beljaškega okraja Nemcem tega volilnega okraja in v šmohorskem volilnem okraju 12.000 Slovencev meni nič tebi nič 29.000 Nemcem.

Gospoda moja! In pri tem govori vlada o tem, kako si je prizadevala ustvariti narodno enotne volilne okraje, in ne samo ministrski predsednik, temuč tudi minister notranjih zadev je v teku razprave rekel, da prinaša sedanja vladna predloga kot glavni temelj narodno ločitev in tam, kjer to ni bilo mogoče, združilo se je več občin z enako narodnostjo iz raznih sodnih okrajev.

Da, povsod je vlada to storila, le na Koroškem je z največjo škripuloznostjo zvezala cele slovenske sodne okraje z nemškimi sodnimi okraji, vsled česar so Slovenci paralizirani in sicer z okoli 60.000 osebami.

Slišali smo tukaj iz ust dveh ministrov, kako zelo se je trudila vlada, da bi pravično sestavila narodnostno enotne okraje in če slišimo taka zatrdjanja, na drugi strani pa pogledamo dejstvo razdelitve volilnih okrajev na Koroškem, moramo se začudeno vprašati, kako se more resnica na ta način kaziti in jo spreobrniti v njeno nasprotje.

Taka je tudi narodna enotnost na Koroškem. Z nobeno narodnostjo niso z volilno reformo ravnali tako nečuvno kakor s slovensko narodnostjo na Koroškem. Koroških Slovencev se je polastilo ogorčenje; njih glasilo je po objavljenju volilne predloge izšlo s črnim robom.

Slovenci na Koroškem so se sešli na pre mnogih shodih, kjer so izrazili ogorčenje o napadu, ki ga nameravajo z njimi. Slovenci se odrekajo splošni volilni pravici, če bi jih tako nečuvno hoteli izročiti njih narodnim sovražnikom.

Ako Bog da, ta volilna reforma glede Koroške ne bo nikoli zakon.

Gospodje! Sedaj zapuščam svoje rojake na Koroškem in se obračam k razdelitvi volilnih okrožij — o katerih izvečine govorim — na Kranjskem. (Posl. dr. Bärnreither: Prav interesantno!)

Prosim torej, ekszellenca, da me poslušate še nadalje. Kranjsko se večkrat — in tudi ekszellenca ste storili to z nekim medklicem — zavidali za število mandatov in rekli, da je Kranjska ž njimi preveč obdarjena.

Rekel sem že, da število mandatov ni odločilno. To so že z mnogih strani trdili in tudi izvajali. Število mandatov torej ni merodajno in če bi bili Kranjski resnično dovolili prirastek, kar pa ni res, in če bi ta prirastek recimo znašal 5 ali 10 mandatov, bi vendar tudi ne odvagali škode odhoda le enega mandata na periferiji. (Pitrtjevanje.)

Ne zdi se pravično, da ima Kranjska 11 mandatov. Pa po krivici. Kranjska ni dobila 11 mandatov znabit zaradi kake naklonjenosti, ampak samo zato, ker ni nobena dežela dobila manj mandatov, kakor jih ima sedaj.

V tem pogledu Kranjski torej ni očitati prav ničesar. In vkljub 11 mandatom ima Kranjska vendar volilne okraje, ki štejejo od 35.000 do 54.000 prebivalcev; največ kronovin pa ima volilne okraje z manj prebivalci. Tako ima n. pr. Šlezija volilne okraje s 23.000 do 28.000 prebivalci; Predarljska pa ima celo mandatek s še manj prebivalci. (Posl. Hrubý: V Šleziji pa imamo mandate s po 82.000 prebivalci!) Okraji s po 23.000 ali 28.000 prebivalci so pa tam, kjer imajo mandate Nemci.

Zdi se mi, da sem stvar dovolj razjasnil. To ni odločilno, kar pa je

LISTEK.

Ciklamen in gobe.

Spisal Lajoš.

Danes je v Ljubljani strašno dolgočasno. Mokra megla se vlači po ulicah, tema je skoro, a vendar sije solnce in neprestano prši oni drobni dež, ki niti tega imena ne zasluži. Ljudje se držijo čemerno in zaspano, naglo drvijo po ulicah in zdi se mi, da ima vsak polno psovk v ustih, tako skremženi so vsi obrazi.

Pri meni pa ni tako.

Kadar je zima, se veselim že na pomlad in kadar gre dež, mislim na lepo, vedro, modro nebo.

Danes pa so se menda vsi bogovi zakleli, da me spravijo v slabo voljo.

Vreme je od vraga, gospodinja godrnja, ker sem šele ob sedmih zjutraj prišel domov, krojač mi je prinesel neplačan račun in me prijazno opomnil, da že čaka pol leta na plačilo in ko sem danes srečal svojo ljubico, stisnila je obrvi skupaj in jezno pogledala v stran. — Bogve, kaj je spet zvedela o meni? —

toda mislite-li, da sem zaradi tega slabe volje?

Ne boš! Zanalašč ne!

Ker je ravno jesen in ker gre dež in je zunaj tak dolg čas, sem se spomnil nalašč na krasen dan, ki sem ga lansko leto prebil v Mozirju na Štajerskem.

Zato hodim zdaj po sobi gor in dol in se zadovoljno smejem, ker se drugi jezijo in mislim samo na oni veseli dan.

Kakor danes je bila tudi lansko leto ob tem času že jesen. Naveličal sem se že vednega pohajkovanja po planinah in držal sem se bolj doma svojega strica, ki je imel velikansko veselje nad tem, da bom odslej hodil ob nedeljah k maši. In tako se je zgodilo, da me je prvo nedeljo, ko sem bil doma, na vse zgodaj prišla klicat moja mlada sestrična in mi v sobo prinesla kavo.

Kakor pero sem bil hitro iz postelje in iz same hvaležnosti sem ji hotel dati poljubček — toda neumnica zakriči in zleti iz sobe.

Malo sem se jezil nad žensko omejenostjo, potem sem počasi zajtrkoval in se pričel oblačiti.

Kaj morem za to, da se tako počasi oblačim, da mi posebno kravate nagajajo in da sem bil gotov šele, ko so že vsi odšli k maši?

Zapr! sem hišo, ki jo je čuval edino le pastir in počasnih korakov sem jo nameril proti — cerkvi, mislite? Kaj še? Zmenil sem se prejšnji dan s Stanko, mlado hčerko nekega letovičarja, da se snideva na malem griču nad Mozirjem in sicer pri klopi.

In tako sem stopal počasi skozi gozd, dihal radostno v sé sveži planinski zrak in utrgal tuintam kak temnordeč ciklamen.

Ah, kako lepo je bilo to jutro, kako krasna ta jesen!

Le malokje so se videli orumeneli listi, zamolklo zvoneče so brbljali mali studenci in neki tih mir je ležal nad gozdom. Zdaj in zdaj se je prikazala v drevesu drobna veriverica, zablesketala z malimi, svetlimi očmi in v elegantnem skoku je izginila v vejevju.

Jaz sem pa stopal navzgor, vedno navzgor in čimdalje lepši razgled se je odpiral pred menoj.

Poln navdušenega veselja sem si pričel peti „Čez to ravno polje ino

čez travnike“ . . . zavriskal sem še parkrat, potem pa se spustil v tek navzgor in prišel sem do cilja.

Stanke še ni bilo, in upehan sem se spustil na klop.

Pred menoj je ležala Savinska dolina v vsej svoji krasoti.

Solnce je priplavalo ravno izza Oljske gore, svetlo, blesketajoče, mogočno.

Milijoni in milijoni žarkov so bili razliti po ravnini, po gozdovih, po skalnatih vrhovih. Solnce pa se je dvigalo vedno više, vedno više in čimdalje več luči, čimdalje več življenja je razsipalo okrog. In blesketala se je srebrna Savina, tresla se in zvijala in solnčni žarki so se igrali z njenimi srebrnimi valovi. Blesketali so se skalnati vrhovi Boskoveca in tam zadaj vrhovi Ojstrice, blesketala se je rosna trava in rdeči ciklamni, blesketalo in svetilo in smejalo se je azurno nebo in svetel zrak in vsa vesoljna zemlja.

In jaz naj bi ne bil vesel?

Zavriskal sem enkrat — dvakrat, trikrat: „Juheeee“ . . . in odmevalo je od tihih gozdov — enkrat — dvakrat — trikrat — — devetkrat!

Tedaj pa so zazvonili spodaj

mozirski zvonovi, čisto ubrano, slavnostno. Kakor povodenj so se razlili — v začetku mogočno počoč nad zeleno, vriskajočo ravnino in počasi pojemaje so se razgubili v visokih, temno zarastlih planinah.

In kakor v odgovor zadoneli so nato zvonovi nazaretskega samostana, zvonovi pri Sv. Mihaelu, zvonovi v Libiji.

Trudni že in slabotni so priplavali plaho do mene in hiteli naprej in združevali se z glasovi mozirskih zvonov v mogočno spev in skupno so odplavali naprej do skalnatih sten in od tam so prišli še nazaj kot lahke sanje iz bajnih krajev, — tresoč se, doneč odmev.

Zdelo se mi je, da se treso zrak, da poje solnčna svetloba, da poje azurno nebo in vsa prelestna narava.

Opojen duh pokošene otave je ležal kakor tanka meglica okrog mene, drevesa so stala mirno in resno in niti najmanjša sapica ni motila svetlega pokoja.

Vse je počivalo, praznično, smehljaje in nad vsem je plavalo nebeško solnce gorko in dobrodejno in kakor ljubeči poljubi so se razsipali njegovi žarki vsepovsod, vsepovsod.

odločno za nas in sicer za stranko, ki ji pripadam, je pa to, da na Kranjskem niso uvedli mestnih kurij. Pripoznam, da bi se s stališča splošne in enake volilne pravice, ker so se odstranile interesne skupine veleposestva in trgovskih zbornic, morale odstraniti tudi mestne kurije. In reči moram, da nisem verjel, da je mogoče, da so v vsej državi z izjemo Kranjske in par južnih dežel, obdržali mestne kurije. Vendar pa mora imeti vsaka stvar kakšen vzrok.

Kakšen pa je vzrok za to stvar? Postavili bi se lahko na stališče, da se tukaj ni bilo ozirati na narodnost, ker bi lahko bili meščani druge narodnosti kakor kmetstvo prebivalstvo. Dobro. Ali pa je bilo take narodne ozire upoštevati n. pr. na Gornjem Avstrijskem, Solnograškem in Predarliskem? Tu so povsod ustanovljene mestne kurije.

In ali nimajo mesta na Kranjskem dovolj mestnega značaja?

Tudi to, mislim, ni utemeljeno. Ali ima n. pr. na Solnograškem, kjer se je 26 krajev spojilo v reven mestni mandat s 30.000 prebivalci, teh 26 krajev več mestnega značaja nego različna mesta na Kranjskem?

Torej tudi to ne drži. Reklo bi se znabiti, da ni zadostne davčne moči, glede katere nimam na razpolago podatkov, čeprav bi jih bil rad dobil.

Če bi se opirali na stališče davkov kot na odločilno, bi nam morala vsekakor vlada dokazati, da kranjska mesta ne plačujejo toliko davka, da bi dobila svojo mestno kurijo.

Tega dokaza vlade pričakujemo popolnoma mirno. Vprašam pa, da ostanem pri tisti primeri: Ali imajo trgi, mesta, vasi in sela na Solnograškem, ki so jih uvrstili v mestno skupino, večjo davčno moč, nego mesta in trgi na Kranjskem?

Kakor vidite, gospodje, tudi ta vzrok nima jedra. Vprašali bi še lahko po številu prebivalstva. Ali Kranjska mesta nimajo dovolj prebivalstva?

Mesta na Kranjskem, izvzemši Ljubljano, dalje trgi in industrijski kraji imajo preko 80.000 prebivalcev, torej za dva daljnja mestna mandata popolnoma zadosti.

Gospod ministrski predsednik nam je povedal, zakaj so se ustanovile mestne kurije. Ločitev mestnega in kmetijskega prebivalstva, je rekel približno, se je zgodila vsled pripojitve (Anknüpfung) na sedanjo mestno kurijo.

Pri veleposestvu bi tudi lahko tako govorili. (Posl. dr. Bärnreither: Veleposestvo je bilo obeseno (aufgeküpft)! — Veselost.) Res je, veleposestvo je obesil. Vprašam pa, ali na Kranjskem ni ničesar spojilivega, ali na Kranjskem ni skupnosti interesov z drugimi socialno-enakimi občinami?

Vidite torej, vsega tega za Kranjsko ni in tudi ni vzroka, ki ga iščete in ki bi ga radi našli.

Toda en vzrok nam je znan, to vemo mi, ki pripadamo v deželi drugi stranki: vlada je tukaj dokazala, kako

zna biti v službi klerikalne stranke v deželi; vlada je na najnerodnejši in najočitnejši način izkazala klerikalcem v deželi uslugo in poskusila mestno prebivalstvo, ki je doslej volilo svobodno-miselno, združiti s kmetstvom, da je prvo z drugim paralizirano. (Tako je!) To je vzrok razlike in vzrok tega, da je bila stvar na Kranjskem drugače uravnana kot v drugih kronovinah in kdor navaja kaj drugega za vzrok, ta ne govori resnice. (Tako je!)

No, gospoda moja, vidite, na Koroskem in deloma tudi na Štajerskem je vlada slovenski narod izročila na milost in nemilost nemškim mogotcem in na Kranjskem se ni čisto nič pomišljala, nas svobodno-miselno stranko predati klerikalcem.

Ako gospod ministrski predsednik pri tem stvarnem položaju govori o tem, da je vlada pri sestavi volilnih okrajev in sploh pri volilni reformi vodila pravičnost, to ni resnica, ampak jaz trdim, da je vlada pri volilni reformi uganjala najnerodnejšo in najpreprostejšo strankarsko uslužljivost. (Posl. dr. Bärnreither: Kaj je pa z Nemci na Kranjskem?) Da, z Nemci na Kranjskem! ... Poslušal sem le en del govora, ki ga je govoril danes moj nasprotnik iz Kranjske, in moram reči, da se s tem gospodom predgovornikom, prvim današnjim govornikom, popolnoma soglašam glede Kranjske.

Reči moram le eno: Perhorenciam vsako kontumaciranje skupin, katerim je količkaj mogoče dati zastopnika, in če je mogoče, tako skupino zvariti na Kranjskem, nimam ničesar proti temu (posl. dr. Bärnreither: Čujte, čujte!); prepričan pa sem, da bi bila vlada vseeno in v kljub lepim očem gospoda dr. Šusteršiča to storila, ako bi ji bilo mogoče. (Veselost in klici: Prav dobro!)

No, gospoda moja, to je naše stališče glede volilne reforme.

Dovolite mi zdaj, da se povrnem le s kratkimi besedami še na eno točko, ki doslej ni bila obravnavana v razpravi, kolikor sem zasledoval. Vlada je namreč predložila tudi zakonski načrt, ki se tiče kazenskopravnih določb v zaščito volilne svobode in reči moram, da le obžalujem, da takih določb doslej nismo imeli. Kajti taka podivjanost, kakršna se kaže pri volilnih agitacijah, bi gotovo ne mogla obstajati pod vlado zakona, kakršen je predležeci. Določbe, ki nam jih tukaj vlada predlaga, so približno enake onim, ki se nahajajo v načrtu kazenskega zakona leta 1892, pri katerem uresničitvi sem sam sodeloval.

Te določbe so naperjene proti volilni goljufigi, preprečitvi volitve, volilnemu podkupovanju, preprečitvi volilnih shodov med razpisanimi volitvami in proti siljenju k volitvi. O siljenju k volitvi govori § 4.

Dovolite, da preberem ta § 4., da se razumejo moja izvajanja. § 4. se glasi po načrtu (bere): „Kdor namenoma dejansko nastopa proti vo-

lilnemu upravičencu ali proti neki njegovi bližnji osebi, da bi tega volilnega upravičenca pripravil do tega, da bi ne izvršil svoje volilne pravice, ali da bi jo izvršil v gotovem smislu s tem, da mu škoduje na telesu, prostosti, časti ali premoženju ali dohodkih ali pri njegovem poklicu ali trgovini ali mu s tem grozi ali volilnega upravičenca ali kako njegovo bližnjo osebo na kak drug način in z drugimi sredstvi uplaši, se kaznuje zaradi pregreška z“ itd. Besede „na kak drug način in z drugimi sredstvi uplaši“ ne spadajo v zakon, najmanj pa v kazenski zakon, ki mora specijalizirati, da ne predstavlja gotovega kavčuka in ne pripomore, da se v tem subsumira vse mogoče ali pa tudi nič, pa naj bi bilo še tako utemeljeno.

Dikciji „na kak drug način in z drugimi sredstvi uplaši“, se torej upiram.

Pred očmi mi je volilna agitacija, ki bi po mojem mnenju z besedami „na kak drug način in z drugimi sredstvi uplaši“ čisto gotovo ne bila prizadeta in vendar je ta volilna agitacija zloraba in taka, da jo bo zbornica — vsaj tako upamo — onemogočila.

V mislih imam tukaj volilno agitacijo v cerkvi ali sploh v kraju, ki je namenjen za božjo službo. Volilna agitacija na božji službi bi namenjenem kraju je zloraba že radi tega, ker ima tukaj le duhovnik besedo in je ugovor tukaj nemogoč, če dotičnik noče priti v konflikt s kazenskim sodiščem.

V tem oziru imamo zlasti na Kranjskem največje težkoče. Kako se tukaj agitira po cerkvah pri volitvah, to je v drugih kronovinah neznan.

Zbiranje vernikov k službi božji je lahko primerjati z volilnimi shodi, kolikorkrat so kod kake volitve in na kako nebrzdani način se tu postopa, kako se izrablja verski čut prebivalstva, da se ljudi primora, kakor pravi zakon, v gotovem smislu voliti, o tem imamo zglede le mi na Kranjskem. Nikomur izmed nas ne pade v glavo, da bi verskega služabnika otežili, da ne bi tako izdatno uporabil pravice volilne agitacije kot vsak drug državljan. Naj agitira, saj je izobražen človek v občini!

Toda cerkvi se mora pri tem priznati in to tem bolj, ker ni tukaj nobenega ugovora in ker se tukaj ne dela s sredstvi prepričanja, ampak se naravnost zlorablja verski čut prebivalstva, ko se ljudem proti s peklenskimi mukami, se jim žuga s smrtnim grehom, da bodo izgubili večno zveličanje in kakor slovejo vse take prazne besede.

Na vsak način bo hvaležna naloga, ako bo zbornica pri zakonu, ki je določen, da ostane več človeških dob v veljavi, poskrbi tudi za to prostost, da se ne bo več pri volitvah na ta način vplivalo in sleparilo.

Vprašali me boste, gospoda moja, kako je mogoče na Kranjskem kaj takega.

Te dni nam je došel v roke zadnji postni list knezoškofa ljubljanskega. V nekem odstavku tega postnega pisma se obrača tudi naravnost k volilni agitaciji v cerkvi.

Knezoškof odobrava izrečno volilno agitacijo v cerkvi in jo priporoča svojim vernikom. A ne samo to, še dalje gre in pravi: „Neposredno stojimo pred novim volilnim zakonom. Zabičujem vam, da ste pod smrtnim grehom povezani, da volite take kandidate, ki jih bo postavila klerikalna stranka in ne kandidatov, ki jih bo priporočala svobodno-miselna stranka.“ To stoji s suhimi besedami zapisano v pastirskem pismu škofovom. Kaj se pravi to? Ako zastopa škof v svečanem spisu, kakor je pastirsko pismo, taka načela, potem je to svobodnica za najrazudnejše rogoviljenje njegove duhovščine v cerkvi. (Odobranje.)

Rečem vam — in s tem sklepam — zbornica si bo pridobila veliko zaslugo, ako bo onemogočila agitacijo cerkve.

S tem končam. (Živahno odobranje in ploskanje.)

Kaj je klerikalizem in kaj liberalizem.

Dve politični struji bijete dandanašnji po vseh kulturnih državah ljut boj med seboj, to ste klerikalna in liberalna.

Tretja najmlajša struja, namreč socialna, ta je šele v prvih začetkih, še nima dejanske zgodovine za seboj, niti ne trdnega programa; ona je šele začetek družabne revolucije ali razvoja daljne prihodnosti.

Hočemo se torej pečati s prvima dvema: s klerikalizmom in liberalizmom, ker teh dveh pristaše vidimo oboje sami na živahnem delu in znana nam je tudi njih stoletja stara zgodovina ter njih dosedanji uspehi.

Kaj je torej klerikalizem? To je tista politična struja rimskokatoliške duhovščine, ki hoče cerkveno nadvlado tudi v vseh posvetnih rečeh. Ona hoče gospodovati kakor v cerkvi, tako tudi v državi, v deželi in občini in sploh v vsem javnem življenju.

Ta politična stranka sloni na tradiciji in nazorih rimskih papežev srednjega veka. Ti so takrat proglasili dogmo (verski nauk), da so oni Kristusovi nasledniki na zemlji ter kakor je Kristus — Bog, vladar in in kralj vsega sveta, tako da so tudi papeži kakor njegovi namestniki vladarji vseh vladarjev, kralji vseh kraljev, da se jim morajo, kakor v verskih tako tudi v posvetnih rečeh pokoriti vse oblasti na zemlji.

Družabni red katolikov je slonel takrat na fevdalizmu, po katerem je bila vsa zemlja last vladarjev, ki

so jo potem delili med svoje služabnike, vojščake in druge velikaše. Tudi cerkev je sprejela ta družabni red in se ga kolikor mogoče okoristila. Papež je dobil svojo deželo, škofje in samostani pa tudi župniki so postali graščaki. Tudi na Kranjskem so bili škofje in samostani med največjimi graščaki.

A kako se je godilo takrat drugemu, nepriviligiranemu ljudstvu zlasti kmetu? Ta je bil popolnoma brezpraven, k zemeljski grudi priklenjen suženj, s katerim je duhovni ali posvetni graščak ravnal kakor je hotel. Kmet je bil njegova delavna živina.

Naši duhovski listi enačijo sicer klerikalizem s cerkvijo in vero, a to je sleparstvo. Klerikalizem je naravnost nasproten veri Kristovi, ki je v najodločilnejšem trenutku svojega življenja, ko je stal na smrtni sodbi pred Pilatom, slovesno izrekel: Jaz sem kralj, ali moje kraljestvo ni od tega sveta. S temi besedami je on klerikalizem obsodil ze vse večne čase.

Srednji vek — takrat so bili za klerikalizem v resnici zlati časi. Splošna nevednost tedanjih — saj še nekateri kralji niso znali podpisati svojega imena — je omogočila papežem uresničevati spredaj omenjeno dogmo o svoji vrhovni oblasti nad vsem svetom.

S kakimi sredstvi?

Najprej si je klerikalizem preskrbel organizacijo svojih moči. Vsilil je duhovnikom celibat. Prepovedalo se jim je ženiti se in oženjenim ukazalo, da so morali zapustiti svoje žene, drugače niso smeli maševati, ne deliti zakramentov.

Tako se je duhovništvo odtrgalo od svoje domovine in svojega naroda in naredilo odvisno zgolj od papeža. Ustvarila se je s tem armada, stoječa pod absolutno komando papeža in od njega odvisnih škofov, pod hujšo disciplino nego je vojska. Zakaj vojak je vsaj zopet prost, ko izstopi iz službe, duhovnik je vklenjen za vse svoje življenje in če ni voljan, ga preganjajo, in če le količkaj mogoče, uničijo. Ta strašna organizacija deluje še dandanašnji, kar posebno čutimo na Kranjskem.

Nadalje je dejal klerikalizem v okove človeškega duha. Uvedla se je inkvizicija, sodišče zoper krivoverce. Učiti in pisati se je smelo le to, kar je utrjevalo dogme in klerikalno nadoblast.

Učenjaki nasprotnega mišljenja so zapadli ječi, gmadi, prognanstvu. Njih spisi so se dejali na indeks, t. j. v zaznamek prepovedanih knjig in spisov.

Kopernikov spis o gibanju nebeskih teles se je izbrisal iz indeksa šele konec 18. stoletja. Lajkom je bilo prepovedano brati sveto pismo, in ukaz je bil izdan, sežgati prestave sv. pisma v narodne jezike. Ta usoda je zadela tudi slovensko biblijo. Naši

➡ Dalje v prilogi. ➡

Med zelenim vejevjem sem zagledal naenkrat rdeče krilo, nato bel slamniki in pod njim ljubezniv obrazek, dvoje oči, tako velikih, mehkih, nedolžnih.

Hitel sem ji naproti.

Ves razzarjen je bil njen obrazek, kakor pri prvem poljubu je bila razlita po njem ljubezniva rdečica. Smejale so se njene oči, njene pol odprte ustnice in beli zobki in smeje se me je oklenila.

„Kako ti je vroče, Stanka!“

„Ker sem tako naglo hodila.“

„Pojdi z menoj do klopice, da si odpočiješ in slamniki si deni z glave.“

Storila je kakor sem ji rekel in še lepša se mi je zazdela s slamnikom v roki in z mehki kot zlato svetlimi lasmi.

Upehana se je spustila na klop, oči pol zaprte in prsi burno se dvigajoče.

„Kako krasno je tukaj, kako krasno!“

Objel sem jo poln ljubezni in pripel ji na prsi nabrani šopek ciklamnov.

„Krasno je vse, a najkrajše si ti Stanka, ljubica moja edina.“

V brezmejni sreči sva tako sedela sama, poljubovala se in smejala, ko me Stanka naenkrat z resnim obrazom vpraša:

„Ali je res, da ne greš ti nikdar v cerkev?“

Zasmejal sem se ji srčno.

„Kako vprašanje Stanka! Ravno nasprotno je resnica, jaz sem vedno rad v cerkvi, jaz sem celo velik pobožnjak in ravno sedaj sva oba v cerkvi.“

„Kako to misliš?“

„Ne v cerkvi, zidani od ljudi, malenkostni in minljivi, ne, — ne, ampak v cerkvi, vznikli v večnosti, toli velikanski in majestetični, da je nikdar ne bo do dna pojmla človeška duša. Le pogledj okrog sebe! Kaj je kos zidu proti tem gorskim velikanom, kaj so slike v cerkvi, proti solncu, večni luči, kaj so besede kaplana proti gromu in tresku, s katerim govori z nami naša narava? Tu, tu je Bog, v solncu je Bog, v zemlji je Bog, v gromu in tresku in v tebi in v meni in v ljubezni najini, vroči, kipeči. Ah Stanka, ne morem ti povedati, kako te ljubim, tvoje oči, tvoj obrazek, tvoje laske in tvoje malo, drobno srce.“

„In jaz ljubim tebe,“ je med poljubom odgovorila Stanka, še vedno čudeč se mojemu govoru in objemajoč me rahlo s svojimi mehki rokami. Ah ti gorki, sladki poljubi, ta brezmejna radost!

Glavno sem zavrnil, da je odmevalo po tihih gozdovih in veselo so mi odgovarjali fantje z daljnih gričev in holmcev.

Stanka se je smejala, njene oči so se smejele, polne živega ognja in smejali so se rdeči ciklamni in azurno nebo in zlato solnce in kakor gorki poljubi obkročali, objemali so naju solnčni žarki.

In tako sva sedela in šepetala sladke besede ljubezni, solnce v očeh, solnce v drhtečih sročih in solnce visoko nad seboj.

Krasni, opojni spomim! Ah in ta žalostni konec! Stanka se je še lani zaročila, čeprav mi je par dni prej prisegla večno zvestobo. Také so žalibog dandanes ženske. In jaz imam vedno smolo. Sicer si pa radi tega ne delam nikakih skrbi, in v zlic temu zelo čislam vse ženske, ker sam nisem posebuo soliden človek. Moj Bog, koliko večnih zvestob sem

že prisegel in prelomil. Tako se pa vse kompenzira.

Zdaj moram hiteti, da ne zamudim rendezvous z Anico, ki zna tako nedosegljivo poljubovati, kot nobena druga. Ah, če se spomnim, da je to zadnji rendezvous v mojem življenju, bi se res moral razžalostiti.

Treba pa mi je velike opreznosti, kajti strašno sitno bi bilo, če bi zvedela o tem sestanku kaj moja nadvse ljubljena Vera, s katero sem se pred tremi dnevi zaročil.

V hiši žalosti.

Povest iz tržaškega življenja; spisal Vinko Ruda.

(Dalje.)

Marko je bil edini prebivalec „hiše žalosti“, ki ni vedel, kako in kaj je z Lavro. Odkar je spoznal, da se je za stalno združila s Sancinom, ni zvečer nikdar ostajal doma in se je tudi podnevi le malo mudil v svojem stanovanju. Siloma je hotel pozabiti Lavro in bal se je bolj ko vsake nesreče, da bi mogel kdaj srečati Lavre in njenega ljubimca. Tudi ko je bila že vsa hiša ogorčena za-

radi početja v Lavrinem stanovanju in se je hišni gospodar že posvetoval s svojim slugom, bi li ne bilo najbolje, da odpove Lavri stanovanje, ni Marko še ničesar vedel o Lavrini nesreči.

Toda karkoli je Marko storil, spomina na Lavro ni mogel izrvati iz svojega srca. Postal je jako malobeseden in čemeran, da je bila njegova gospodinja v velikih skrbeh in se je naposled odločila, da izpregovori z Markom resno besedo. Storila je to nekega jutra, ko je Marko zajtrkoval.

„Ne zamerite, gospod — ali ta Vaša velika žalost, ki jo nosite v srcu, Vam bo še na zdravju škodovala.“ Tako je začela Markova gospodinja. „Ljudje pravijo, da ste najveselejši človek celega Trsta — tu doma pa Vas vidim, da že skoro umirate žalosti. Jaz Vas kar ne razumem.“

„Saj ni treba, gospa, da bi me razumeli,“ je nejevoljno odgovoril Marko. „Mene pameten človek sploh ne more razumeti, in zato je najbolje, da me pustite v miru.“

Toda gospodinja, ki je bila Marku srčno vdana, se ni dala tako lahko odpraviti. Malo jo je tudi užalilo, da se Marko o svoji skrivnosti ni hotel

klerikalci ravnaajo v tem smislu še dandanašnji, ko prepovedujejo brati nasprotno časniko pod smrtnim grehom.

Tretje sredstvo je bilo polna klerikalna bisaga. Ko se je vernikom priporočala revščina in učilo, kako se je priti bogatim v nebesa, je skrbel klerikalizem sebi za obilne dohodke. Omenilo se je že, kako je izkoriščal fevdalizem, pa odprl si je še drug jako zdaten in obilen vir dohodkov, ki še do današnjega dne ni ugasnil.

Iznašel je v 12. in 13. stoletju nov nauk, namreč dogmo o vicah, ki jo je v 13. stoletju najbolj utrdil cerkveni učenik Tomaž Akvinski. V prejšnjih stoletjih kristjani niso imeli nič. Pravoslavni kristjani, ki so odpadli od Rime v 11. stoletju, jih nimajo in protestantje, ki so zavrgli vse nove dogme, ki niso utrjene v sv. pismu, jih tudi nimajo.

A klerikalizmu je ta dogma jako ugajala v zvezi z naukom, da kristjan odkupi lahko ne samo sebe, ampak tudi svoje mrtve trpljenja v vicah z dobrimi deli, ki so darila za dobre namene, maše, molitve in odpustki. Po teh naukih je v tedanjih nevednih tasih kar deževalo daril za cerkve, za samostane in maše.

Odpustki so se pa očitno prodajali kakor štaucunsko blago. Tako je klerikalizem preskrbel za svoje daljnje vojskovanje to, kar vsak vojskoved najbolj potrebuje: denar, denar in še denar.

Tako se je povzpela klerikalizem na vrhunec svoje oblasti. Bil je tako mogočen, da je postavljaj in odstavljaj cesarje in kralje in se vtikal v politiko vsega sveta.

Snoval je vsemogočno teokracijo, to je duhovsko vlado nad vsem svetom.

Ali se mu je to posrečilo?

Dozdaj še ne. Zadel je na zapreke. Začela se je v človeških duhovih dramiti tista misel, ki jo imevamo liberalizem, to je hrepenenje po svobodi, po oproščanju strašnih okovov, v katerih sta držala klerikalizem in fevdalizem uklenjeno vse drugo ljudstvo. Tu je začetek pravega liberalizma, ki ga je prvi učil Zveličar naš, da smo vsi otroci nebeškega očeta in med seboj vsi enakopravni. Nauk, ki so ga tisti, ki se izdajajo za njegove namestnike, tako malo spoštovali.

Nastal je strašen večstoletni boj. Koliko liberalnih mož je bilo v njem pokončenih. Upor se je začel po vseh državah proti rimskemu klerikalizmu, prišlo je do hudih verskih bojev, katerih konec je bil, da se je Angleško, Holandsko, severno Nemško in Skandinavsko odtrgalo od Rima in s tem klerikalno moč znatno oslabilo. Po teh državah se je zdaj odprla prosta pot znanstvu in z oroženjem znanstva v rokah je nastopil liberalizem svoje delo za ljudsko svobodo in to delo je bilo uspešno.

Če njo pomeniti in zato je precej rezko rekla:

„Prav dobro Vas razumem, kaj mislite, da ne vem, kaj da Vam je? To Vam moram pa že povedati, da se pač ne izplača, da se radi take ženske vdajate taki brezupnosti.“

Marko ni odgovoril ničesar. Prevzel ga je spomin na Lavro. Potisnil je posodo z zajtrkom od sebe, stopil k oknu in gledal na cesto. Tedaj pa je njegovo gospodinjjo premagala jeza. Srdito je zgrabila posodo, da je kar zazvenela in vzkliknila:

„Vsega je kriva ta ničvredna Tomajka. Da ni bilo te ženske, bi danes vladalo tu rajsko veselje.“

Marko se je nagloma obrnil.

„Česa je Tomajka kriva? Zahtevam, gospa, da mi vse poveste. Kaj ima Tomajka opraviti z mano in s — — tisto — žensko?“

Gospodinja je hitro postavila posodo zopet na mizo, naglo, kakor da tomaj čaka, da ustreže Markovi zahtevi.

„Da, Tomajka je vsega kriva, samo Tomajka in pa Vaša molčečnost. Ko bi se bili meni zaupali, bi bilo danes drugače. Lavra je ostala skero ves mesec doma, kakor ste ji bili ukazali. To veselo, prijetnega in zabavnega življenja vajeno dekle je

Premagal je po hudem, mnogokrat krvavem boju s klerikalizmom zvezani fevdalizem na Angleškem, Francoskem, na Nemškem in Laškem in naposled tudi v naši Avstriji.

On je razbil verige srednjeveškega suženjstva; odpravil je absolutne (samodržne) vlade, ter plemenitaške in duhovniške privilegije, vpeljal vstave in vstavne pravice, med temi enakost vseh državljanov pred postavo, osvobodil kmeta tlake in desetine, prinesel tiskovno svobodo in pravico prosto shajati se ter društva in družbe napravljati; prinesel volilno pravico za državne, deželne in občinske zastope; odpravil je tudi nesrečni rimski konkordat. Vse te pridobitve so pa zlasti za nas Slovence tolikega pomena, da se sme reči, da so zbudile naš narod iz mnogostoletnega mrtvila ter mu omogočile narodno življenje in narodni napredek.

Kako je pa razumeti, da prav zdaj naši klerikalci, ki so se ravnokar iz rimskih katolikov prekrstili v slovensko ljudsko stranko, liberalizem, tega velikega dobrotnika našega ljudstva, tako strastno napadajo, kakor samega peklenščeka, češ da je kriv vsega hudega ma svetu, in vseh nadlog, ki tarejo danes naše ljudstvo.

To klerikalno sovraštvo je čisto naravno. Oni ga črte, ker imajo oči še vedno nazaj obrnjene v srečne čase srednjega veka, ko je njih pšenica tako lepo cvetela, oni ga črte, ker jih blešči svetloba znanstva, kateremu je liberalizem napravil prosto pot, ki zdaj tako neusmiljeno razkriva njih preteklost in njih sedanjost, ko so tako grdo izrabljali v svojo korist ubogo nedno ljudstvo in bi ga še radi. Morebiti pa poreče kdo, da mora imeti liberalizem tudi svoje napake, ker se slišijo obsodbe tudi od drugih, neklerikalnih strani. Od kod je to? Od tod, ker so se našli liberalci, ki so veljavno in moč, pridobljeno po liberalizmu, zlorabili v svoje sebične namene. Tako pri nas Nemci, Madjari in Lahi. Ampak ali more zloraba vzeti dobri stvari nje vrednost? Ne. Ali ne vidimo, kako pri nas klerikalci zlorabijo cerkev in vero v svoje sebične, politične namene? Ali zato porečemo, da vera za človeštvo nima nobene vrednosti? Ravno tako je z liberalizmom. Kljub temu, da ima svoje slabosti, kakor vsaka človeška stvar, on koraka naprej zmagovito po vseh kulturnih državah. On je voditelj na Laškem, Nemškem, Francoskem, severni Ameriki. Zmagal je pri zadnjih volitvah na Angleškem nad imperjalizmom in zdaj je začel delovati tudi na Ruskem, torej v vseh državah, ki delajo svetovno zgodovino. Torej kolika moč, koliko bodočnosti ima še liberalizem!

Naši klerikalci, ki ga slikajo ljudstvu že kakor mrhovino, ki za plotom erka in pišejo njemu, kakor liberalni stranki na Slovenskem, mrtvaški parte, bodo morali pač še dolgo čakati in veliko vprašanje je, če sploh živelo kakor kaka redovnica. In ko ni imela denarja, ni Vas nadlegovala za pomoč, nego je najprej zastavila svoje dragocenosti in potem še prodala zastavne listke. „Trepetaje je čakala, kdaj da pridete, od dne do dne nestrpnješa. Ali je čuda, da je bila razburjena. In tedaj je prišla k nji Tomajka. Jokala je, se vrgla na kolena in prosila Lavro s povzdignjenimi rokami, naj ji pomaga, sicer se mora cela rodbina usmrtiti. Lavra se je dala pogovoriti. Obljubila je vse, kar je Tomajka hotela. Z velikodušnim činom je hotela začeti svoje novo življenje. A prav tedaj, ko je šla prosit starega znanca posojila, da pomaga Tomajevim, prav takrat ste jo prišli iskat. Ko je izvedela, kaj se je zgodilo, je hotela zblazneti, ali bila je preponosna in prepoštena, da bi kaj rekla, ali Vas celo nalagala. Njeno usmiljenje jo je pahnilo v pogubo.“

Marko je strme poslušal svojo gospodinjjo in kar kri mu je zastajala v žilah, ko je čul to razkrije. Šele zdaj je vse razumel, žele zdaj mu je bilo vse jasno in zavest, da je sam tudi kriv svoje in Lavrine nesreče ga je tako pretresla, da je glasno zajokal. (Dalje prih.)

dočakajo njegove smrti, zakaj on, z znanstvom oborožen ter vnet za ljudsko svobodo, zna tudi poklican biti, rešiti kedaj težavno socijalno vprašanje, ker tudi socijalizem je dobil od njega svojo življensko moč. Poglejmo si še značaj teh dveh naravnost nasprotnih struj v razvoju človeške družbe, kakor nam ga kaže zgodovina prejšnjih in sedanjih časov in naša vsakdanja izkušnja.

Klerikalizem je cerkvena organizacija sama za-se, država v državi, odtrgana od človeške družbe, brezdomovinska in torej brez ljubezni in srca za ljudstvo, med katerim deluje. Opira se na nevednost ljudskih množic, katere izkuša v nevednosti in praznovanju obdržati in izrabiti v boju zoper liberalizem za svojo politično nadoblast.

Delajo se klerikalci, kakor bi gori za ljudsko blagostanje, ali kar store, je z namenom, narediti ljudstvo od njih odvisno; in izobrazba, ki jo nosijo med ljudi, meri le na to, da ne bi spoznal prave resnice, katero jim skrbno prikrivajo in zavijajo.

Res je sicer, da so bili med duhovniki možje, in so še, ki so v resnici ljubili svoj narod in po svoji moči delali za njegovo srečo, ali klerikalci te svoje tovariše črte, preganjajo in če jih odstraniti ne morejo, prezirajo in zasmehujejo. Ravno nasproten je značaj liberalizma.

Pravi liberalci ljubi svoj narod, izkuša ga oprostiti spon, zadržujočih njegov napredek in privedi ga po poti resnice in znanja na višjo stopnjo dušne in telesne sreče.

To našo trditev potrjuje zgodovina, naša vsakdanja izkušnja in statistika. Ali niso države in dežele, ki so se otresle klerikalizma, Francoska, Nemška, Škandinavska, Angleška, severna Amerika, v kulturi in blagostanju veliko na boljšem od držav, v katerih je on še mogočen n. pr. na Španskem in v naši ljubi Avstriji. Kar čudno je, da mnogo naših ljudi, ki so dovolj razumni in izobraženi, da bi lahko uvideli ta razloček, še vendar capljajo za klerikalci, verujoči v njih prazne obljube.

Na koncu je treba omeniti še čudne prikazni, da je duhovščina na Kranjskem po svoji večini edina v celem našem cesarstvu, ki stavi vero t. j. klerikalno nadoblast na prvo mesto, a narodnost zapostavlja in jo kaže le na videz; nasproti je pa duhovščina po drugih deželah, tako na Ogrskem, Poljskem, Češkem in še celo na Nemškem in Laškem bolj narodna nego klerikalna. Morebiti poreče kdo, da zato, ker je manj verna, nam se pa zdi, da za to, ker je bolj pametno in previdi, da prava vera ne potrebuje nobene politike. Kristjani prvih stoletij, iz katerih je največ svetnikov, se v politiko niso nič vtikali, in če pogledamo v severno Ameriko, kjer je cerkev popolnoma ločena od države, se katoliki nič ne mešajo v politiko, in vendar kakor „Slovenec“ večkrat poroča, katoličanstvo le ondi prav lepo napreduje.

In sploh, kaj hočejo naši kranjski klerikalci doseči, če dobe tudi vso deželo v svojo oblast? Saj smo Kranjci že proti drugi Avstriji v brezpomembni manjšini; a kaj še le proti kulturnim državam cele zemlje. Ali ni ta njih boj brez najmanjšega upa zmage? Dal Bog, da bi merodajni naši duhovniki to že enkrat spoznali in nehali vleči v klerikalnem jarmu, ki pravi veri več škoduje, kakor koristi; našo narodnost pa slabi in zatira in našim narodnim sovražnikom izdaja.

Naši liberalci naj pa iz dozdanih vspehov liberalizma zajemajo novo moč in nov pogum širiti svetlobo znanstva in vednost med naš zane-marjeni narod, ter ga z izobrazbo in umnim delom ter gospodarstvom po zgledu drugih narodov povzdigniti na višjo stopnjo blagostanja, v kar pomozhi Bog!

Pismo iz Hrvatske.

(Mestne volitve v Zagrebu. — Kako se klerikalci koalirajo? — Novl avstrijski vohan.)

V Zagrebu, 22. marca.

Naše mestne volitve so se završile tako, kakor sta vnaprej sklenila dr.

Tomašić, vodja vladne stranke, in voditelj „idealne“ opozicije, dr. Frank. To so naprej povedali peštanski in zagrebški vladni in frankovski listi. Tomašić je pri neki priliki pozval opozicijo, naj ona samo čuva „narodne ideale“, a oblast in moč pa naj za vselej mirno prepusti madjaronom. Temu pozivu najbolj odgovarja Frankova stranka, takozvani Starčevićanci, ki pobijajo vlado zmiraj sili z „načelnega“ stališča, dočim jih sicer v praksi družijo z osebam današnjega nasilnega, protinarodnega sistema najbolj prijateljske vezi. Zato so ne samo zavarovani proti vsakemu preganjanju, marveč se jim podeljujejo tudi službe in razne druge ugodnosti; — dr. Frank je vsegamogočen, a vendar „najradikalnejši opozicionalcec“. Nikoli ne bo spravil v neprimliko vlade, nikdar ne bo obelodanil kake košljive afeze, ki bi lahko odkrila korupcijo v deželi, marveč on rabi vedno vso svojo energijo in moč proti zares narodni opoziciji. Taka opozicija je naravno ideal vladne stranke, zato jo podpira kjerkoli more, samo da bi njenega mesta ne zavzeli nedisciplinirani, resni opozicionalni elementi.

Tako je bilo tudi pri zadnjih občinskih volitvah v Zagrebu. V zadnjem svojem pismu sem pojasnil, kako nečuden je pri nas veljavni občinski volilni red, in da je vsled tega povsem izključena možnost, da bi prodrla opozicija. Ali vendar da bi bili vladinovi tem sigurnejši, so frankovci v 1. in 2. razredu poleg opozicije postavili svoje kandidate. Ker imajo v teh razredih neznatno malo pristašev, so se koalirali s klerikalci. V prvem razredu so postavili 6 kandidatov, a so ž njimi sramotno propadli. V II. razredu so razvili silno agitacijo, dočim opozicionalno meščanstvo niti s prstom ni ganilo, a vendar so združeni frankovci in klerikalci dobili povprečno 100 glasov manj, kakor opozicionalno meščanstvo. Od madjaronskih kandidatov jih je dobilo samo 15 nadpolovično večino, dočim je za 5 kandidatov razpisana nova volitev, katera se bo vršila jutri, v petek. Ako bi bili takoj sprva postavljeni v II. razredu edinstveni opozicionalni kandidati, bi od teh najmanj petero bilo izvoljenih takoj pri prvi volitvi. V 3. razredu so se frankovci borili z naprednjaki. Vlada je bila v takih skrbeh za frankovce, da je ukazala vsem predstojnikom, naj zabranijo svojim uradnikom, se udeležiti volitev. S tem je izdala vlada parolo, koga želi v mestnem zastopu. Frankovci imajo glavni kontingent med okolškimi seljaki, ki so še do skrajnosti neizobraženi. Pod takimi pogoji so dosegli naprednjaki, ki so to pot prvič stopili v volilno borbo, lepo število glasov — 330. To je bila zanje vsaj dobra šola za bodoče volitve. Za frankovce so glasovali tudi trije madjarški železniški uradniki.

Jutri, v petek se vrše nove volitve v II. razredu za preostalih pet kandidatov. Opozicionalno meščanstvo se ne udeležite volitve, ker so frankovci in klerikalci izjavili, da postavijo na vsak način svoje kandidate, dasi so pri prvotni volitvi dobili najmanj glasov.

Obveščal sem vas o vseh fazah pogajanj med hrvatsko stranko pravo in med klerikalci okoli „Hrvatstva“ glede fuzije. Klerikalci so hoteli s temi pogajanjmi razbiti opozicionalno koalicio, v kateri se nahaja hrvatska stranka prava, stavljač jo neprestano razne nove pogoje, da bi jo na ta način razdružila z naprednjaki in s Srbi; končno so čakali tudi na to, kako se bo končala reška konferenca, da bi se potem po njenem uspehu ali neuspehu vedeli ravnati. V vsem njihovem vedenju se je kazala prava jezuitska taktika, ki jih je pri občinskih volitvah dovedla do tega, da so stopili v bratski objem z dr. Frankom. Svoji k svojim. Klerikalce veže s frankovci vse: „načelna opozicija“, na zunaj najradikalnejši državnopravni značaj, v praksi pa najlojalnejše stopanje napram vladi. Razen tega so vsi psihološki elementi popolnoma enaki pri obeh frakcijah: politični dogmatizem in intolericija: se je združila s klerikalnim dogmatizmom in intolericijo. Dr. Frank je iz špeku-

lacije zajadral v popolno klerikalno vodo — zakaj bi se potem popolnoma ne združil s klerikalci? Zato se je ta sloga izvedla tako lahko in hitro.

Pogajanja s hrvatsko stranko prava so s tem pokopana.

Stjepan Radić, vodja „kmet-ske“ stranke, nekdanji veliki Slovan, kristjan in demokrat, je padel sedaj do vloge navadnega avstrijskega špijona. Zares žalostna prikazen. V zadnji številki svoje „Hrvatske Misli“, ki jo sicer nihče ne čita (ima nekaj nad 100 plačujočih naročnikov), je proglasil dva naša najplemenitejša rodoljuba, dr. F. Potočnjaka in dr. Smodlake iz Dalmacije, za belgrajska vojuna. Toda ne samo to, temuč je vso opozicijo, ki se je posvetovala na Reki, denunciral kot zarotniško, ki snuje zaroto zoper celo monarhijo, a najbolj da mrzi habsburško dinastijo... Treba je vedeti, da je bil St. Radić poprej v krogu dr. Potočnjaka in dr. Smodlake, da je bil med najnavdušenjšimi razširjevalci jugoslovsanske misli, da je zelo pogosto potoval na razne svečanosti v Belgrad, a sedaj, ko tak človek tako piše, je naravno, da mora pri marsikom zbuditi sum, da marsikaj ve... A če je tako, je ali popolnoma znorel, ali —, to si še vsak po svoji volji misli. — Dr. Potočnjak v današnjem „Pokretu“ dostojanstveno, z visokega, kakor se spodobi na tako obrekovanje, odklanja vsako razpravo s takim človekom. Samo dovaja Radićeva „odkritja“ v očitno zvezo z najnovejšo izjavo Fejervaryjeve vlade, da ona pazno zasleduje zarotniške dogovore madjar-skih opozicionalnih politikov z inozemstvom in Jugoslavlani zoper monarhijo. △

Balkanska pisma.

Srbija: Političen položaj. — Konflikt z Avstro-Ogrsko poravnani. — Otvoritev jugoslovsanske čitalnice. — Bolgarska: Organizacija makedonskih bratstev. — Novo bolgarsko pošojilo. — Stara Srbija in Makedonija: Izseljevanje.

Belgrad, 22. marca.

(—ut.) Zasedanje narodne skupštine je — kakor je že znano — odgodeno do druge polovice aprila, a ko se zopet snidejo narodni poslanci, se bo odločevalo o trgov. pogodbah z onimi državami, s katerimi pogodbe še niso zaključene — to bo glavna zadača tega kratkega zasedanja narodne skupštine, a na vrsto pride tudi vprašanje o posojilu in z njim zvezano vprašanje o oboroženju vojske in o gradnji novih železnic, ako vlada dotedaj sploh zaključiti posojilo.

Časopisje se še vedno peča z novim izdanjem stare vlade in vse ji je nasprotno. Celo „Dnevni List“, ki je drugi organ stranke samostojnih radikalcev, je novi vladi nasproten in jo je podvrzel ostri kritiki radi tega, ker sedita v kabinetu dva yojaka, kar se po mnenju „Dnevnega Lista“ ne more dovesti v harmonijo z demokratičnimi načeli vladne stranke.

Ta fakt — da je „Dnevni List“ novi vladi nasproten — da misliti. Okolu tega lista so se zbrali najdemokratičnejši elementi vladne stranke in ti elementi so z vlado nezadovoljni. Ni čuda, da se vsled tega mnogo govori o razcepitju vladne stranke v dve frakciji in potem bi iz nekdanje močne in edine radikalne stranke nastale tri frakcije: stari radikalci, mladi radikalci in radikalni demokrati.

O tem se danes v političnih krogih zelo resno govori, ali meni: se kombinacija ne zdi verjetna ker izleti eden vojakov iz kabineta takoj, ko se zopet sestavi narodna skupština. Da-li izleti polkovnik Antonić, ali general Grujić, to je popolnoma vseeno, ali eden teh dveh bo moral odstopiti. Vprašanje je samo: kdo bo zamenil odstopivšega ministra? Sedanji kabinet je tako nesrečno sestavljen ravno zato, ker ni bilo spretnjših ljudi, a takih menda niti sedaj ne bo! Največja nesreča za samostojne radikalce je ravno v tem, da nimajo izkušenih in spretnih državnikov — niti toliko ne, da bi mogli sestaviti močan kabinet, a zmerni radikalci imajo toliko spretnih državnikov, da

bi lahko sestavili nekoliko močnejših kabinetov.

Položaj je tak, da nam ponovni sestanek narodne skupštine prinese novo krizo in to bo trpelo toliko časa, dokler se skupština ne razpusti in se razpiše nove volitve. Iстина je, ta eksperiment ne bi bil ravno preveč popularen — ali potreben je.

Carinski konflikt z Avstro-Ogrsko je poravnal. Avstrijsko blago, ki se je nakupilo na stotine vagonov v Zemunu, je prepuščeno v Srbijo in onega dne je dobila belgrajska carinarnica 107.000 dinarjev — največji znesek, kar ga je dobila enega dne, odkar obstoji. Tudi srbska živina se že izvažna v Avstro-Ogrsko in v Budimpešti in na Dunaju zopet jedo meso srbskih svinj, volov, telet itd.

Carinska zveza z Bolgarsko je za sedaj popuščena, ker so bile okoliščine take, da Srbija ni mogla stopiti v odprto carinsko vojno z Avstro-Ogrsko, ker ni bila pripravljena za njo. Sedaj šele se bo začelo sistematično delati na tem, da se poiščejo in najdejo nova pota srbskemu eksportu in ko ta ne bo več popolnoma odvisen od avstro-ogrskih trgov, sklene Srbija z Bolgarsko istinsko carinsko zvezo, tako, da nastopite ti dve jugosl. državi napram inozemstvu kot en ekonomski in carinski teritorij.

Ideja srbsko-bolgarske carinske zveze nikakor ni definitivno popuščena, nego je samo odgodena na boljše čase in ako na Dunaju mislijo, da je ta ideja doživela popoln polom, se ljuto motijo! Popustila se je pred silo in sedaj se začne delovati na tem, da se ustvari tej sili — protisila. Ideja je zdrava in ima vse pogoje za življenje, samo se mora pripraviti dobro zemljišče, na katero se carinsko zvezo posadi!

V tem smislu piše vse srbsko in bolgarsko časopisje, a tako mislita tudi oba kabineta, srbski in bolgarski.

„Slov. Narod“ je gotovo že dobil službeno obvestilo o otvoritvi jugoslovanske čitalnice v Belgradu, ki bo v nedeljo, 25. t. m. Čitalnica je sicer že davno otvorena in pristopna publiki, ali svečana otvoritev se izvrši šele sedaj. V nedeljo se razobesijo na čitalnici vse štiri jugoslovanske narodne trobojnice, a ob 11. uri predpoldne se zberejo v čitalniških in klubovih prostorih pozvani gosti, pred katerimi bo imel en član odbora jugoslov. kluba primeren govor bolj akademiškega značaja. Iste dne popoldne se ta otvoritev čitalnice primerno praznuje v dvorani hotela „Kolarac“, kjer bo drugi član odbora imel pred široko publiko nagovor bolj agitacijskega značaja, a potem pride koncertni del proslave, na katerem sodeluje moški in mešani zbor „Beogradskeg pevačkega društva“. Od slovenskih pesmi — prva točka koncertnega dela — bo pel mešan zbor imenovanega društva „Bom šel na planince“ in „Potrkan ples“. Naslov druge pesmi ni nekam čudno zveni in dozdeva se mi, da ni točen, ali najbrže mi pesem ni znana. Harmoniziral je obe pesmi M. Hubad.

Jugoslov. klub namerava razviti živo akcijo v smeri zblizovanja jugoslov. plemen in kolikor poznani člani kluba kot požrtvovalne in energične ljudi, lahko rečem, da bo imel klub lepih uspehov.

Tednik „Slovanski jug“ se v kratkem proglasi za službeni organ jugoslov. kluba, a misli se tudi na to, da se spremeni v dnevnik, kar bi bilo zelo potrebno.

Makedonci, ki živijo na Bolgarskem, so si osnovali svoja „bratstva“, katerih zadača je, da zbirajo prispevke za revolucionarne svrhe. Vsi Makedonci, ki na Bolgarskem živijo, morajo biti člani „bratstva“ in morajo tudi članarino redno plačati, drugače so občutno kaznovani na različne načine. Ako je dotičnik, ki noče redno plačati članarine, uradnik, se odpusti iz službe, ako je trgovec ali obrtnik, je bojkotiran itd. Pri-

spevki so zelo visoki, ali plačati jih morajo vsi na Bolgarskem živeči Makedonci, a ves denar dobiva revolucionarna organizacija.

Stvar je malo čudna. Revolucionarna organizacija dobiva silne svote denarja, a ne vodi nobene večje akcije, torej ji denar ni potreben. Te dni je prišel v Belgrad neki Makedonec, ki je bil več let član notranje organizacije in vodja čete. Nedavno je operiral s svojo četo v kičevskem okraju in je dobil pismo od centralnega vodstva v Sofiji, naj zbere od tamošnjega naroda izvestno svoto denarja. („Prostovoljni“ davki se pobira namreč tudi v Makedoniji!) Ta vodja je bil pa usmiljen človek, ki je videl, da narod nima denarja, ker mu takointako vse odnesejo Turki in ni hotel davka pobirati. Organizacija ga je pozvala, ko denarja le ni bilo, v Sofijo in ga je odstavila od vodstva, a odstavljeni vodja je odpotoval v Belgrad in sedaj odide v Makedonijo kot srbski četovodja. Srbske čete ne pobirajo nobenih „prostovoljnih“ davkov in zato jih kmetje povsod po Makedoniji veselo vsprejemajo.

Vedenje notranje organizacije napram makedonskemu prebivalstvu je brutalno in nečloveško. Makedonec ne more večkrat niti Turkom plačati davka in potem pridejo še „osloboditelji“, ki mu odvzamejo še ono, česar mu Turki niso odvzeli!

Stvar je jasna. Revolucijo izrabljajo nekateri špekulanti v svoje namene in od nje dobro živijo. Pač žalostno, da je špekulantov celo med revolucionarji, katere se po pravici smatra za idealne ljudi, ki so pripravljene vse, tudi svoje življenje, žrtvovati za sveto stvar.

Bolgarska vlada namerava zaključiti novo posojilo 400 milijonov levov in je že storila v Parizu primerne korake za to. Vlada upa da posojilo zaključi do maja meseca, a potem skliče narodno sobranje k izrednemu zasedanju, da posojilo vsprejme.

To novo posojilo je tudi v zvezi z oboroževanjem. Bolgarska se pridno oborožuje in je te dni naročila nekaj novih velikih obalskih topov za utrdbe na Črnem morju in nekoliko novih torpedovk za svojo črnomoško flotiljo.

Neznosne razmere, v katerih živi slovansko makedonsko prebivalstvo, ga silijo, da trumoma zapušča svojo domovino, kjer ni varno življenja niti imetka. Do sedaj so se Makedonci izseljevali v Srbijo in Bolgarsko in sicer so prebivalci jedrenskega vilajeta, ki je direktno zvezan po železnici z Bolgarsko, gravitirali k Bolgarski, a prebivalci vseh drugih vilajetov (kozovski, bitoljski in solmiski), ki so direktno zvezani po železnici Belgrad-Solun so gravitirali in se izseljevali v Srbijo. To je trpelo toliko časa, da je bilo v Srbiji in Bolgarskem že preveč teh makedonskih naseljencev, ker so pa razmere, v katerih Makedonci živijo, ostale nespremenljive neznosne, začel se je narod trumoma izseljevati v Ameriko. Čez Belgrad prepotuje vsak dan kak večji transport izseljencev. Žalostno je gledati te reveže, oblečene v evropsko obleko, kako apatično sedijo po hodnikih železnične postaje, se tiho pogovarjajo, a največ molčijo. Semtertja se izvije iz prs katerega teh nesrečnežev polglasna pesem — ona žalostna makedonska pesem, ali pevec po navadi kmalu utihne, kakor bi se vstrašil lastnega glasu.

V Ameriko! To je klic, ki se — izvzemši Srbije in Bolgarske — sliši danes po celem slovanskem jugu! Na celem slovanskem jugu so edino v Srbiji in v Bolgarski ekonomske razmere toliko povoljne, da se prebivalstvu ni treba izseljevati iz domovine, a iz Slovenije, Hrvatstake, Slavonije, Dalmacije, Bosne-Hercegovine, Črne gore in Makedonije, se narod trumoma izseljuje, kakor v času preseljevanja narodov. Pač, žalostna perspektiva za bodočnost.

Volilna reforma pred parlamentom.

Na Dunaju, 23. marca.

Danes je zadnji dan debate o volilni reformi. Kot glavni protigovornik je imel zadnje besede grof Stürgkh. Njegov ratorično dovršen temperamentni govor je poslušalo izredno veliko število poslancev. Tekom njegovega govora je prišlo do ostrih spopadov med socialnimi demokrati in Vsenemci.

Ako si predložimo, je prišel grof Stürgkh svoj govor, parlamentarno življenje v tej zbornici v zadnjih 10 do 15 letih, ako uvažujemo, da so v tej dobi najbrezpomembnejše vladne naredbe kakor na primer ustanovitev slov.-nemških paralelk, v Celju Badenijeve naredbe l. 1897 itd. vzbudile furor teutonicev in strmoglavile dotične vlade, se moramo čuditi, da se je sedaj, ko vlada pripravlja najtežji udarec proti Nemštvu v Avstriji, ko hoče trajno potisniti Nemce v parlamentu pod slovansko-radikalno večino, furor teutonicev spremenil v nežno elegijo in da se je Nemcev na levi polastilo melanholično in resignirano razpoloženje. Ako se bo predložena volilna reforma s pomočjo nemških glasov uzakonila, se lahko trdi, da bo navidezni napredek ubil nemštvo na Avstrijskem. Vlada je bila še nedavno tega nasprotnica uvedbi splošne volilne pravice in, ako se je v tem oziru kar preko noči spremenila v prvoborniteljico za volilno reformo slonečo na splošni volilni pravici, je to storila zgolj iz taktičnih ozirov. Državniški paradokson je premetil vlado. V monarhičnih državah je doslej veljalo načelo, vladati z zmernimi elementi proti radikalcem; temporarne taktične koristi so pa vlado zapeljale k politični perversiteti, da je kopje obrnila in poskusila vladati z radikalcem proti zmernim elementom. Ako vladna predloga pade, bodo nastale hude parlamentarne krize, ki lahko trajajo leta in leta, in zbudili se bodo duhovi, ki še sedaj spe pod površino. Ali se niso že pojavila iznova na površju vprašanja, tikajoča se revizije ustave, vprašanja, o katerih smo mislili, da so že za vedno pokopana? Med drugim se je vložil predlog o ločitvi Galicije od ostalih avstrijskih dežel. Vsi taki in enaki predlogi imajo zgolj ta namen, da omajajo enotnost države, zato se ni čuditi, da ustavoverce spreletava vzpričo tako krivoverskih predlogov zona in strah. Ako postane volilna reforma zakon, bo to po govornikovem mnenju velika nesreča za državo, ker bo bodoči parlament velika nevarnost za enotnost armadnega jezika in za aliančno sposobnost. Stürgkh je sklenil svoj govor z besedami: V zavesti, da je v nevarnosti blagor države, ki je v prvi vrsti izročena drugi instanci, kakor pred nami sedeči vladi, stavljam preko glave te vlade skozi okno te dvorane na ono drugo instanco vprašanje: Ali se zaveda minister cesarske hiše in zunanjih zadev eminentnih nevarnosti, ki jih povzroča vladna predloga za bistvene interese dinastije in države? Vem, da na to svoje vprašanje ne bom dobil odgovora, tola vsa javnost v Avstro-Ogrski ima pravico, da zahteva odgovora nato vprašanje.

Zaključne Stürgkhove besede so izzvale med socialnimi demokrati in krščanskimi socialisti vihar ogorčenja. Nato se je vladna predloga izročila odseku.

Volilna reforma.

Dunaj, 23. marca. V poslanskih krogih se je danes zanesljivo govorilo, da je vlada pripravljena, ustanoviti 23 novih mandatov, in sicer jih dobijo po 10 Nemci in Poljaki, dva češki agrarci in 1 Italijani.

Odsek za volilno reformo bo imel vsak dan sejo, in sicer tako, da bo vsa javnost lahko videla in kontrolirala, da se res dela. To delo bo težavno in dolgotrajno, a zanašati se je na vztrajnost in požrtvovalnost vseh članov z ozirom na važnost predmeta. Baron Gautsch odide meseca aprila za 14 dni v Karlove vane le, ako se na obzoru ne prikaže nevarnost ministrske ali parlamentne krize.

Absolutizem na Ogrskem.

Budimpešta, 23. marca. Napetosti v ministrstvu, ki so nastale zaradi najetja 100 milijonskega posojila, so bile pri zadnjem ministrskem svetu popolnoma poravnane, tako da se ni bati nikake spremembe v ministrstvu.

Danes dopoldne je bil zopet ministrski svet. Poročal je baron Fejervary o svojem potovanju na Dunaj. O razpisu novih volitev se sploh ni ničesar omenjalo.

Koalicijski časopisi priobčujejo oklic na vse rodoljube, naj pristopijo k zvezi „tulpa“. Člani nove zveze morajo obljubiti, da bodo povsod bojkotirali avstrijsko blago ter storili vse mogoče, da pripravijo vladi neprilike. V znak patrijotičnega čuvstva nosijo člani tulpe. Novo zvezo so ustanovile aristokratske dame.

Posebno stališče za Galicijo.

Lvov, 23. marca. Glasilo Malorusov je na poročilo, da se je poljski klub izrekel za posebno stališče Galicije, izjavilo, da bodo v tem slučaju Malorusi zahtevali ločitev Vzhodnje Galicije, ustanovitve posebne maloruske pokrajine z lastnim namestnikom in s svojim deželnim zborom.

Položaj na Ruskem.

Varšava, 23. marca. Vsled opetovanih štrajkov in ker ni mogoče vseh zahtev delavcev izpolniti, sta upravi največjih tovarn v Lodžu, Scheitler in Pozmansky odpustili 16.000 delavcev ter tovarne zaprli.

Petrograd, 23. marca. Začasno vojno sodišče v Kursku je obsodilo generala Dobrovoljskega v dvamesečno, kneza Bagratjena pa v trimesečno ječo, ker nista dovolj odločno nastopila zoper izrednike, ki so plenili poleti ondodni kolodvor.

Iz francoske zbornice.

Pariz, 23. marca. Pri posvetovanju o finančnem zakonu je socialist Constance predlagal, naj se vojna sodišča popolnoma odpravijo, kateri predlog je bil tudi sprejet. V mirnem času bo kasacijski dvor opravljaj posle vojnega sodišča.

Volilna reforma na Nemškem.

Berolin, 23. marca. Tudi pruska zbornica je ravno sedaj razpravljala o volilni reformi. Pri tej priliki je govoril minister notranjih zadev ter izjavil, da je razdelitev volilcev v razrede neobhodno potrebna. Za vlado je državnozborni volilni zakon nesprejemljiv. Velika nesreča je, da se mora vsaka politična akcija napraviti odvisna od vplivov na socialno demokracijo. Nesreča je nadalje, da časopisje ni neodvisen faktor državne politike, temuč diktatura na stranke brez ozira na blagor dežele. — Volilna predloga se je končno izročila odseku 21 članov.

Turško-perzijski spor.

Carigrad, 23. marca. Zaradi meje je nastal med Turčijo in Perzijo resen spor, in le ruskemu ter angleškemu posredovanju se bo zahtevali, ako ne pride do vojne. Za mirno rešitev se nadalje tudi zelo trudi perzijski poslanik princ Mirza Riza-kan, ki je spisal že več razprav v prilog svetovnemu miru.

Glasovi z Jesenic.

— Kdo je volil župnika Zabukovca? Nesramnost jeseniškega fajmoštra presega vse meje. Očita namreč naši stranki, kakšne ljudi smo spravili iz Hrušice na volišče. Kdor pozna naše razmere, ve, da so volili naši volilci popolnoma prostovoljno, saj nimamo na razpolago pekla in nebes ter mastnih služb, s katerimi bi mamili svoje volilce. Kdo pa je volil s farško stranko? Prišli so vsi uslužbeni gradbenega vodstva od po-božnega Opitza pa do zadnjega pisarja, tovarna je spravila na volišče vse, kar leze in gre. Z Zabukovcem je volilo samo par samostojnih posestnikov, kakor: J. Pšenica sta-

rejši, Ignacij Morič (koroški nemški škutar) in I. Razinger, vse drugo pa je volilo njegov list, ker imajo dotičniki službe v tovarni, ki je bila vsled kompromisa vezana pomagati raznim črnim tičem. Naš fajmošter je torej res lahko ponosen na svojo izvolitev! Škoda, da ni imel še njegov hlapec volilne pravice, ker bi bil to morda njegov edini odkritosrčni volilec.

— Dve nasprotni stranki sta imeli skupno le 90 glasov večine nad našo stranko, ki je dobila lepe število 190 glasov, t. j. enkrat toliko, kakor nasprotni, če jih računamo posebejno. Ali je to kaka Zabukovčeva zmaga? Večjega poraza ni mogoče Zabukovec doživeti, kakor ga je v III. razredu. Mož je spravil na Jesenicah klerikalno stranko na — kant. Naša želja je le, da ostane Zabukovec kar najdalje na Jesenicah, ker vemo, da je on najboljši agitator za našo stranko. Ako bo šlo še tako po sreči naprej, bo kmalu klerikalna stranka omejena na — farovž!

— Posiljenega kompromisa med tov. vodstvom in jeseniškimi črnimi bo baje kmalu konec. Gospod Luckmann nam bo gotovo pritrnil, če povemo, da je večina njegovih najzavednejših volilcev odločno proti temu kompromisu. Kako pa naj bi tudi obstala zveza med ljudmi, ki jih ne vežejo nikaki skupni interesi. Na eni strani napredno misleči volilci, na drugi pa črni rimski priganjaci, kdo naj si misli tako zvezo? Upati smemo, da bo začel na Jesenicah kmalu pihati drugi veter, ki požene črne krokarje v njihovo osamljeno farovško gnezdo. **Želeti je, da se slišijo te besede na merodajnem mestu v tovarni!**

— Hujskati je pričel fajmošter Zabukovec tovarno proti naši stranki, ker se menda že boji, da kmalu pride čas, ko mu dajo tamkaj primerno brco. Mi odločno odklanjamo farško sumničenje po „Slovencu“, da so na naši strani osebni nasprotniki tovarne, nasprotno, mi le želimo in hočemo delati na to, da bi kmalu mogli živeti z odločilnimi faktorji v tovarni v sporazumljenju. Prepričani smo, da se tudi g. Luckmann pridruži našemu mnenju. Skupna naša želja naj le bo, da fajmošter Zabukovec izgine s površja.

— Kdo je bil kriv vseh prepirov na Jesenicah? Vsak otrok na Jesenicah že ve, da je Zabukovec tista oseba, ki mora iz občine, če hočemo, da bo zopet zavladal mir v občini. Ta človek je že na svoji prejšnji fari blizu Kamnika napravil celo zmešnjavo, nakar jo je odkrnil na Jesenicah. Zadnji čas je, da se s tem človekom korenito obračuna, saj občina želja občanov je itak, da ga škof kmalu pošlje v kake hribe „duse past“.

— Bivši organist Tančar in barakar Krivec sta pri volitvah najbolj brusila pete za našega Janeza Zabukovca. Tančar je dosegel s svojim početjem to, da se sedaj vsi pošteni ljudje ogibljejo njegove gostilne in prodajalne. Krivec pa je kot kandidat v I. razredu pravi sijajno propadel. Hvalil se je že teden prej, kako „imenitni“ gospodje ga bodo volili. No, volili so ga res, toda izvolili ga pa le niso. Revež, ves trud je bil zaman! Kaj bo, kaj bo, ko imajo ti preklicani „liberalci“ tako moč!

— Črna jeseniška banda je že na tihem računala, kako bo po volitvah davila razne „liberalce“. Najprvo so se mislili spraviti na občajnika Humra, potem bi prišel na vrsto učitelj Fabinc in potem vsi drugi, ki se „liberalno“ dihamo na Jesenicah, vsi bi šli na drugi svet. To je pa sedaj hudo, da smo jim tako nepričakovano prekrizali račune. Bog že ve, kaj dela!

— Pobožni inšpektor Opitz je z veliko vnemo volil Zabukovčeve kandidate. Misli je gotovo, da ga čaka za to še večje zaslužnje v nebesih, kakor pa on veleslavno dejanje, ko se je nekod odkril pred vsakomur pristopen kraju z ličnim napisom „Hier“. Moje namreč že tako zaljubljen v svoje tercijalstvo, da ne razločuje več karpelic od javnih „Hier“-lokalov.

— Gledališki odsek jeseniškega „Sokola“ je vprizoril v nedeljo, 18. marca t. l., Jurčič-Govekarjevo „Rokovnjače“. Veliki salon g. Ferjana je bil polno nadešen in lako se reče, da je bilo predstavitev okrog 500 ljudi. Za naše razmere je to je igralo dokaj dobro, posebno če se pomisli, da je bila to prva predstava. Najboljši je bil Blaž Mozol (br. Plankar), ki je vlog tako zadel, da boljšega ne moremo zahtevati. Br. Plankar ima igralški talent. Dober je bil tudi Nand, vendar bi bilo želeti za take vloge starejše osebe z močnejšim glasom, ki imponira. Prav dobra sta bila

Tonček (Ravnik) in čevljar Boje (Ravnik ml.). Sploh moramo reči, da so vse moške osebe dobro igrane. Zenske vloge pa so bile v nespretnih rokah, kar je pri začetnicah opozorljivo. Petje naj bi bilo boljše. Omeniti moramo pohvalno, da so se delavci sami izvežbali tako brez posebnega režiserja. Vendar bi bilo želeli, da se izvli sposoben voditelj, ker le potem bo mogoče doseči stopnjo gladko se vršecih in umetniško višje stoječih predstav. Ni dovolj, če se igra samo predstavljiva, treba je tudi čuvstvenost igranja in to je najtežje. Mladim igralcem le kličemo: ne utrudite naprej!

Glasovi iz Senožet.

Senožeško kaplanče farba ljudi, da je groza; vsakomur obljubava, da bo dobil različne zaželjene kose zemljišč prejšnje senožeške graščine za poljubno nizko ceno. samo da podpisuje protest proti razdružitvi zakona. Pri prodaji zemljišč ima pa toliko govornikov, kot Strmolovina mačka.

„Senožeški občinski zastop mora pri prihodnjih volitvah priti v klerikalne roke, tudi če se s pestmi udarimo“, reklo je to nad vse predržno popče. Povemo mu pa, naj Boga hvali, da ne bodo pri volitvi pesti delovale, sicer ne bodo samo njegova sukinja, njegove „polne“ hlače in njegovo sroč, ampak tudi njegov hrbet črn.

Stari Zelenc — pošteniak od pet do glave — je naročil pri mladem Fundetu zase novi županski stol, seveda brez sedala.

Senožeški grad in vsa njegova pod Senožet spadata zemljišča je kupil baje za 36.000 K prejšnji grajski hlapec Andreja, kateri se nikdar ne zlaže, kadar molči.

V Senožetah so sami neverniki, ker ne marajo hoditi v cerkev, so besede našega kaplančka: noče pa videti, da sam obuje le z „inženirjem“, bratom lepe Linde, kateri čeli čas svojega skoraj dveletnega brezposelnega bivanja v Senožetah se senožeške cerkve od znotraj niti videl ni. Svetujemo mu, naj tega prej spreobrne.

Kaplan Kleindienst izposojuje si od kmetov škornje, kadar hodi v grajski gozd na „šnefe“. Zakaj pa bi tudi svoje lepe škornje rabil po slabem svetu, naj raje kmet trpi škodo, pa bode za to na onem svetu sedel na desnici svetega „Weinsteina“.

Prosluli „inženier“ izmeril si je po zraku že pot, po kateri bode čez nekaj tednov moral iz Senožet odfratati.

„Materi Brnardki“ se je obraz že popolnoma skisal, ker jo je kaplan Kleindienst pri svoji gledališni predstavi prevleč „našminkal“.

Kaplan Kleindienst je postal tako srborit, da v cerkvi ne more več oznanjati besede božje; govori samo o svoji maziljeni osebi in o novi postavi o razdružitvi zakona. Zadnje nedeljo je govoril take oslarije, da res čudno, da ga se sploh kdo posluša. Trdil je namreč, da je na podlagi te postave vsakemu možu mogoče, menjati svoje žene, kadar se mu zljubi (menda kot farji svoje ljubice), tudi po desetkrat. „In, kaj bo potem nastalo“ je vzkliknil v svoji navadni mu sveti jezi, „če bo imel mož z vsako ženo po enega otroka? Kdo bode skrbel za nje?“ Ali se menda boji, da bode skrbel za otroke padla na črnuharje? Kaj še! Saj vendar morajo sedaj že drugi skrbeti za nezakonske otroke farških pohotnežev.

Našemu popu kličemo na zadnje: Ljubo Jakobče, le tako naprej nas goni, kmalu nas bodeš prignal — v Ricmanje! Amen!

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

V Ljubljani, 23. marca.

Predsedoval je zbornični predsednik Josip Lenarčič. Navzočih je bilo 20 zborničnih svetnikov. Vlado je zastopal deželni svetnik Kulavics.

Klavrni nastop klerikalcev.

Ob določenih uri je prignal zbor svetnik Kregar liki vodnik čredo nove klerikalne „svetnike“ v zbornico. Vedli so se plaho, kakor se spodobi katoliškim novincem, vendar so prinesli seboj precejšnjo mero krščanske nestrpnosti, zakaj predstavili so se samo nemškimi tovarišem.

Predsednik je pozdravil novo prirale člani proseč jih, naj se pridno vdeležujejo sej.

Utemeljevanje nujnih predlogov se je prelozilo na konec seje.

Volitev novih funkcionarjev.

Za zborničnega predsednika za prihodnjo funkcijsko dobo je bil izvoljen dosedanji predsednik Josip Lenarčič, za podpredsednika je bil izvoljen tudi dosedanji podpredsednik Fran Kollmann, za prov. podpredsednika pa zbor. svetnik Fran Hren. Vsi trije so izjavili, da izvo-

litev sprejmo. Pregledovali računov so zbornični svetniki Rohrmann, Mejač in Velkavrh.

Seštava odsekov.

Zbornični predsednik je predlagal, naj se na mesto dosedanjih združenih odsekov postavi stalni odsek, ki naj sestavi iz vseh v Ljubljani bivajočih članov, a k sejam se naj vselej vabijo tudi vsi zunanji člani. Sprejeto.

Volitve v razne odbore in komisije.

Za komisijonalne obravnave zaradi zagotovitve vojaških naravnih potrebščin sta se izvolila dosedanja zbornična svetnika Schrey in Majdič. (Poročevalec zbornični tajnik dr. Murnik.)

V šolske odbore obrtnih nadaljevalnih šol so se izvolili zbornični svetniki: za Kočevje J. Tomitz, za Ribnico Fr. Picek, za Krško Ant. Jugovic, za Škofjo Loko Lovro Sušnik, za Zagorje Iv. Cimerman, za Ljubljano Jos. Vidmar in Eng. Franchetti in za Novo mesto R. Pauser. (Poročevalec zbor. svetnik Kraigher.)

V kolegij za podelitev ustanove Iv. Mlakarja se izvolil zbornični podpredsednik Fr. Kollmann. (Poročevalec zbor. svetnik Tönnies.)

V novi deželni socialno politični svet se izvolila zbornična svetnika Iv. Schrey in Feliks Starč. Izmed zastopnikov deljemalcev pošlje 1 člana krščanska soc. zveza, 1 pa jugoslovska demokratična zveza. (Poročevalec zbor. svetnik Rohrmann.)

Tečaj za učitelje na obrtno nadaljevalnih šolah.

V tozadevni tečaj se pokliče 30 učiteljev, in sicer 22 iz Ljubljane, 8 pa z dežele. Učna uprava jim je dovolila po 30 K nagrade. Trgovska in obrtniška zbornica je dovolila še 10 kron prispevka vsakemu udeležniku. (Poročevalec zbor. svetnik Ditrich.)

Podpora krojaški zadrugi.

Pomočniški zbor krojaške zadruge v Ljubljani je prošil za podporo za prireditve tečaja za prikrjevanje in knjigovodstvo. Podpora se principijalno dovoli, toda s pogojem, da se tečaj izvrshe po predpisih. Znesek se določi, ko se dožene stroški tečaja. (Poročevalec zbornični svet. Kraigher.)

Konkurenčno delo v prisilni delavnici.

Zbornični svet. Pirc je poročal o vlogi tvrdke Mayer i. dr., ki se pritožuje, da se v prisilni delavnici izdelujejo med drugim tudi papirnate vreče, za kakršno delo ima tvrdka tovarno ter občini veliko konkurenco. Sedaj si prisilna delavnica namerava celo v ta namen naročiti stroj. Odsek je mnenja, da imajo prisiljenec dovolj zunanega dela, obrtno delo se pa mora omejiti le na notranje potrebe zavoda. Odsakovemu mnenju sta se pridružila tudi zbor. svetnika Kregar in Tönnies. Sklenilo se je, da se v tem smislu napravi vloga na deželni odbor.

Podelitev koncesije za pokopavanje mrličev.

Konvent usmiljenih sester je prošil za podelitev koncesije za pokopavanje mrličev iz dež. bolnišnice in hiralnice sv. Jožefa. Dosedaj imajo usmiljenke koncesijo za pokopavanje ubožnih mrličev, za kar jim dežela daje primerno odškodnino. Prošnja za novo koncesijo se je odklonila. (Poročevalec zbor. svetnik Pirc.)

Zvišana podpora za obrtno nadaljevalno šolo v Ljubljani.

Ker so se tri nadaljevalne šole združile za obrtnonadaljevalnim tečajem, ki se je podredil realnemu ravnateljstvu, se prosil za podporo tej šoli. Dovolilo se je 1500 K, ki so jih dobivale dosedaj vse tri šole. (Poročevalec zbor. svetnik Zamljen.)

Poštna manipulacijske pristojbine.

Zbornica je svoječasno prosila poštino in brzobjavno ravnateljstvo za znižanje manipulacijskih pristojbin po 20 v od pošiljatve, užitni podvrženega blaga. Ravnateljstvo je odgovorilo v negativnem smislu. Sklene se, da se obnovi taka vloga na trgovsko ministrstvo.

Povrnitev potnih stroškov zborničnim članom.

Trgovinsko ministrstvo je razpisalo, naj se določijo potni stroški za vse izven sedeža trg. in obr. zbornice bivajočim članom, kadar prihajajo k sejam.

Zbor. tajnik dr. Murnik je izračunal, da bi taki stroški znašali za Ljubljano letnih 3900 K. Sklene se poročati ministrstvu, da bo ljubljanska zbornica povračevala le stroške po železnici 2. razreda in kilometrsko vožnjo do bližnje žel. postaje, kar bo znašalo na leto 1544 K.

Predlogi zborničnega svetnika Kregarja.

Zbor. svetnik Kregar je svoječasno predlagal, naj se osnuje

samosvojna delavska zavarovalnica za Kranjsko. Združeni odseki so sklenili, naročiti predsedstvu, da zadevo prouči in stavi na svete. Sprejeto.

Isti član je predlagal izpremembo obrtnega reda. Se je sklenilo, obrniti se na državni zbor. (Poročevalec zbornični svetnik Dietrich.)

O nadaljnih Kregarjevih predlogih: imenik postaj državnih železnic, dvojezični vozni listi, dotika med občinstvom in železnično upravo, raznašanje aviz ob nedeljah, je poročal zbor. svetnik Rohrmann.

Združeni odseki so spoznali prve tri predloge popolnoma upravičene, naj se namreč prizna slovenskim imenom ista veljava kot nemškimi ter se smejo stranke poljubno posluževati imena, katerega hočejo. Glede tretjega predloga se bo mogla dotika doseči le v Kranju in v Kamniku. Zadnji predlog pa nasvetuje odkloniti, ker ne odgovarja trgovskim interesom. Vnela se je daljša debata, v kateri je govoril za svoj predlog le predlagatelj, proti pa zbornični svetniki Rohrmann, Baumgartner, Majdič, Velkavrh in predsednik, ki je povedal, da se nedelja itak ne šteje v čas, kadar je treba došlo blago odpeljati. Zadnji predlog je bil odklonjen.

Motenja prometa na južni železnici.

Zbor. svetnik Velkavrh je v svoji vlogi predlagal, naj se napravi na južni železnici več tehtnic in naj se račun 48 dnev. ur za ležanje došlega blaga na železnici. Sklenilo se je, se v tem pogledu obrniti na postajenačelnštvo.

Volilna reforma.

Zbornični svetnik Pirc je utemeljeval svoj nujni predlog, naj se ustanovi na Kranjskem še dva mandata za mesta in trge ter naj se v ta namen izločijo iz kmečkih volilnih okrajev vsa mesta, trgi, industrijalni kraji in vasi, ki so sedež političnih oblasti. Dokazoval je, da ako se izvede sedanja vladna volilna reforma, bodo na Kranjskem razen Ljubljane vsi trgovci in obrtniki brez svojega zastopa, in vendar je izven Ljubljane še okoli 100.000 prebivalcev, ki se ne prištevajo agrarnim krogom. O agrarnem poslancu trgovci in obrtniki ne morejo in ne smejo zahtevati, da bi nepristransko zastopal njihove koristi, ker so si interesi v diametralnem nasprotju. Njegovemu izvajanju je sledilo viharno ploskanje.

Zbor. svetnik Baumgartner je predlagal, naj dobi tudi veleindustrija in rudarstvo svojega zastopnika, ker plačuje 50 odstot. direktnega in 20 odstotkov zemljišnega davka v deželi.

Blamirani Kregar.

Zbor. svetnik Kregar je izjavil, da bo glasoval proti Pirčevemu predlogu (Ogorčeni klici: „Oho! Lep zastopnik obrtnikov!“) Izrekel je veliko bedastačo, da je po deželi več obrtnikov in trgovcev kot v mestu. (Viharni smeh.) Vlada je volilno reformo predložila ter se ne bo dalo veliko več izpremeniti na njej. (Klic: „Saj ni vse sveto, kar vlada predloži!“) Sploh so mu doneli od vseh strani klici: „Ali je to poljedelska zbornica!“ Ali zastopate tu poljedelce!“ Bil je v vidni zadregi ter je izjavil: „Ker vidim da se gospodom že mudi.“ (Klici: „Nam se nič ne mudi, le vam je zmanjkalo dokazil in poguma!“) Zbor. svet. Schrey: „Ta jo je pa danes pokidal.“ Viharni smeh.)

Zbor. svetnik Pirc mu je dokazoval iz govora kršč. socialista Weisskirchnerja, ki je v drž. zboru protestiral proti majoriziranju mest in trgov po kmečkih občinah. Kregarju je očital, da ni govorilo iz njega pričanje, temuž strankarska strast.

Na predlog zbor. svetnika Hribarja se je glasovalo o Pirčevem nujnem predlogu po imenih, in res sta glasovala proti le svetnika Kregar in Francič, vsi drugi, tudi klerikalni člani pa so glasovali za. — Tudi Baumgartnerjev predlog je dobil le 2 glasa.

Zavarovanje zaseb. uradnikov.

Zbor. svet. Kregar je nujno predlagal, naj se deluje na to, da se penzijsko zavarovanje privatnih uradnikov ne zavleče.

Zbor. svet. Baumgartner pa je predlagal ravno nasprotni predlog, naj se pošlje gosposki zbornici peticija, naj tozadevni zakon vrne poslanski zbornici, češ, da je zelo pomanjkljiv, posebno zato, ker pride na delodajalce preveč plačevanja, dočim država ničesar ne prispeva, dasi bi bila dolžna prispevati vsaj eno tretjino premij. Vnela se je debata, v kateri je govoril za Baumgartnerjev predlog tudi zbor. svetnik Hribar. Rekel je, da se bori tudi za zboljšanje socialnega vprašanja privatnim uradnikom, toda zaradi tega še ne sme priporočati nekaj pomanjkljivega. V enem letu se tudi zboljšani zakon lahko uveljavi. Pri glasovanju je bil

Baumgartnerjev predlog z veliko večino sprejet.

Predlog zborničnega svetnika Tönnies, naj bi se ne postopalo preveč rigorozno pri cenitvi pokvarjenega denarja, je bil izročen odseku.

Nato se je seja zaključila.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 24. marca.

— **Shod zaupnikov narodno-napredne stranke.** Jutri se zbere zaupniki narodno-napredne stranke v Ljubljani na velevažno in za prihodnost cele stranke pomembno posvetovanje. Pozdravljajoč vse zaupnike kar najtopleje, želimo, da bi imelo njihovo posvetovanje mnogo uspeha in da bi obrodilo obilo zdravega sadu, da bi to zborovanje prenovilo in pomladilo stranko tako, da bi zamogla začeti in srečno nadaljevati veliko in sistematično delo za uresničenje svojih narodnih in političnih, gospodarskih in socialnih načel. V to ime kličemo zaupnikom krepek: Na zdar!

— **Strankino glasilo.** Ta klic se oglašja od časa do časa. Prej kot ne se bi začel tudi na shodu zaupnikov, ker je med nami še vedno nekaj idealistov, ki žive v nedolžni veri, da tiči edina rešitev stranke v tem, da dobi svoje posebno glasilo. Nam je sicer brez vsakega pomena, hoče li narodno-napredna stranka ustanoviti svoje posebno glasilo ali ne! Naš list ni bil nikdar tako glasilo, in tudi v bodoče ne bode, ker se list ne more in ne sme dati vezati rok. Strankino glasilo je nemogoče, kakor hitro hoče se kaj drugega prinašati nego oficijalne komunikacije strankinega vodstva. Drugače bo pa takoj preprič, ker je sploh nemogoče, spisati članek, spisati še celo dnevno vest, katera bi ugajala vsakemu, ki se prišteva stranki. Kakor hitro je pa to nemogoče, potem bode strankino glasilo neprestano na rešet, potem ne bode ne konca ne kraja zabavljanja in nezadovoljnosti. Sicer pa nimamo nič proti temu, če se napravi poskus, ali ponesrečil se bo ta poskus prav klavrn! So pač ravno take razmere pri nas kakor pri Mladočehih: Koliko se je dr. Kramar, kojega časih „Narodny Listy“ malo okrajajo, trudil, da bi ustanovil posebno strankino glasilo, a dosedaj se mu še ni posrečilo. In tudi v bodoče se mu ne bode, dasi ima mož — prav veliko denarja!

— **Imunitetni odsek** je sklenil, da se na zahtevo sodišča v Ljubljani dr. Ivan Tavčar izroči sodnemu preganjanju. Ne vemo v kaki zadevi, stvar ne bode nevarna, kar je pač gotovo. Zategadelj bi o tem niti besede ne pisali, da ni iz dotičnega poročila razvideti, da je bil Šuklje poročevalec in da je ta mož predlagal, da naj se dopusti sodno preganjanje. To se nam pa vidi naravnost nedopustno, da imunitetni odsek poročila o dr. Tavčarju izročja njegovemu osebnemu sovražniku, poslancu Šukljetu! Lahko si predočujemo, kaka je objektivnost takega poročevalca!

— **Korupcija v cvetju.** Zopet smo doživeli slučaj, ki kaže, da se Gautschevo ministrstvo v svoje namene poslužuje tudi sredstev, ki žalijo vsak moralni čut in ki jih ni drugače imenovati, kakor dokaze korupcije. Gre se zopet za tisto famozno organizacijo ki se imenuje „Zadrudna zveza“. Vlada je tej „Zadrudni zvezi“ naklonila redno letno podporo in ji izplačuje leto za leto lepe tisočake, dočim za druge še tako koristne in potrebne stvari nima denarja. Sedaj, ko se gre Gautschu za življenje, sedaj, ko išče pomočnikov, da uresniči svoj Slovincem skrajno krivičninačrt volilne reforme, sedaj služi „Zadrudna zveza“ za pretvezo vladi, da si kupi klerikalce. Ravno sedaj je vlada naklonila „Zadrudni zvezi“ novo podporo. Že če bi ji dala vlada podporo za letošnje leto, bi bil to škandal, kajti kdor po Seliskarjevih razkritjih še podpira početje Zadrudne zveze, ta je sokrivec tega početja. Ta škandal se še zgodi. Zagotovljeno je namreč, da dobi „Zadrudna zveza“ znatno podporo tudi za l. 1906. A se-

daj se je zgodilo nekaj drugega. Par dni predno je Šusteršič prišel do besede v debati o volilni reformi, je ministrstvo pretresalo klerikalno željo, naj daruje vlada „Zadrudni zvezi“ izredno podporo v znesku 10.000 K in koj potem, ko je Šusteršič govoril o volilni reformi, govoril tako, kakor želi vlada, je ministrstvo teh 10.000 kron tudi nakazalo in je „Zadrudna zveza“ ta denar tudi že spravila v svoj žep. Gautscheva vlada ni skropulozna in se je gotovo lahkega srca odločila, da daruje klerikalcem 10.000 K. Saj ji služijo tako dobro, da bo z njih pomočjo lahko ubila koruške Slovence in prizadela štajerskim Slovincem hud udarec. Honorar 10.000 kron za tako izdajstvo, kakršno so storili klerikalci, niti ni posebno velik. V zadregi pa je bila vlada, pod kakim naslovom naj dovolji teh 10.000 K izrednega honorarja. Ali tudi iz te stiske si je znala pomagati, prav spretno in s tisto širokovednostjo, ki jo je Gautsch pokazal že v Terezijanišču in pozneje, ko je svojega sina spravil h koritu dispozicijskega fonda, ki ga ima ministrstvo zunanjih del. Vlada je „Zadrudni zvezi“ dovoljeno izredno podporo v znesku 10.000 kron nakazala kot „prispevek za pokritje upravnih in revizijskih stroškov v letu 1904.“ Sicer je „Zadrudna zveza“ že dobila za to leto znatno podporo ali to ni vlade čisto nič zeneralo. Treba je bilo naslova, da je izplačala klerikalcem obljubljeni honorar in dobila je ta naslov. Ta slučaj je klasičen dokaz, kako bajno se je razcvetela korupcija.

— **Volilna reforma.** Zastop mestne občine Višnja gora je v svoji seji dne 22. t. m. sklenil, poslati peticijo na državni zbor za ustanovitve še dveh mestnih volilnih okrajev na Kranjskem.

— **Občinske volitve v Dragi.** Drago so nam ukradli. Dne 17. t. m. so se vršile v Dragi občinske volitve. V sled nasilne nemške agitacije, ki so jo še celo v volilni dvorani z vso strastjo nadaljevali in pri kateri so uporabljali pristaši logarja Kinzla, vsa mogoča sredstva, so zmagali Nemci. V tretjem razredu so dobili Nemci 27 glasov, Slovenci pa 22 glasov; v drugem razredu so dobili Nemci 13, Slovenci pa 12 glasov. V prvem razredu je zmagala slovenska stranka s 4 proti 3 glasom. Znana nemška lakomnost je hotela tudi to občino pogoltiti. Sicer je občina še ubožna, ali vsled previdnega in dobrega gospodarstva slovenskih občanov in odbornikov je dospela tako daleč, da so se gmotne razmere začele boljšati in je blagostanje začelo rasti. Nemške in kočevarske pijavke pa bi rade pobrale dobiček, da bi jim bilo mogoče zopet nekaj časa živeti na stroške Slovencev. Po končani volitvi zbrale so se vse Kočevarice v gostilni pri Ješelniku po domače Miklnu, kjer so vriskale in kričale, kakor da bi se bližal sodni dan. Vse je bilo vinjeno. Pijača je kar tekla raz mize, češ, vse to bodo plačali Slovenci. Iz vsake kočevarske kočice so se vlekle prikazni k Miklnu slične strašilom, ki jih naš kmet postavlja v žito. Če bi Dragančani vrbcem najprihujljenejšo žito sejali na svojih njivah, ne bilo bi se jim bati teh snedežev, kajti kdor vidi enkrat kako Kočevarico, ta izgubi vse veselje do ženstva. O početju logarja Kinzla in o postopanju vladnega komisarja se bo pa morala v deželnem zboru izpregovoriti resna beseda.

— **Strahove vidijo.** Nemce je silno strah pred imenom „Jugoslavlani“ in kolikorkrat slišijo to ime, že vidijo pred seboj močno jugoslovansko državo pod krepkim žezlom kralja srbskega. Nekaj časa sem, zlasti pa odkar se je pričela carinska vojna med Avstrijo in Srbijo, se bero v nemških listih strašne stvari posebne o nas Slovincih, kaki srbofilci smo — panslavizem je stopil za enkrat nekoliko v ozadje — in da hočemo oživljenjem jugoslovanske ideje Avstrijo vreči v prepad, iz katerega ni rešitve. Ne trdimo, da imamo za Avstrijo kaj dosti simpatij, ker jih tudi ona nima za nas in ker se po vsej pravici lahko ravnamo po geslu: Kakor ti mene, tako jaz tebe. Da pa

smo zato izdajalci Avstrije, če se ne čutimo Nemcev, ampak odločne Slovane, morejo trditi le kaki naduti nemški blaziranci, katerih pamet ne sega niti ped daleč. Naravnost blazna je pa trditev, da Slovenci izjemamo Avstrijo! Kje pa? Zvonec pri sestavljanju takih bedastosti nosi seveda celjska „Vahtarica“, ki se skuša s samo neumnostjo ovekovečiti, kar se ji navadno prav mojrstrsko posreči. Ena takih prismojenih trditev je, da so slovenski klerikalci vneti za jugoslovansko idejo in da silijo proč iz Avstrije. Bodi zagotovljena „Vahtarica“, da se slovenski klerikalci le toliko zavzemajo za jugoslovansko idejo, kolikor jim nese in kolikor pričakujejo od nje dobička. Ako se dr. Šustersič na Dunaju klanja vladi, dela to brez vsake hinavščine in naj bodo nemški listi le brez skrbi, da naši klerikalci ne bodo nikoli zavozili svojega političnega voza odkritosrčno v jugoslovanske kolese. To jim prepoveduje njihovo katoliško „prepričanje“ ter egoizem, ki ga stavljajo celo nad svoje „prepričanje“.

— Lavrentiča v žepu odnesel, namreč njegovo pooblastilo je ob volitvi dne 5. sučca v Šmartnem pri Litiji t. l. z volišča kaplan Kralj. Mož je mislil, da bo šlo vse na račun Mice Kovačeve in je pil in pil, slednjič pozabil, kaj ima v žepu, pozabil, da ima tudi on še glas v prvem razredu ter je tako oropal I. razred za dva glasu. Gospod dekan, pazite pri tretji volitvi tudi v tem oziru bolj na pravilnost!

— Uradna slovenščina c. kr. štajerskega namestništva. Na občinskih tablah na Spodnjem Štajerskem nabit je sledeči tiskani „razglas“ c. kr. namestništva: „Z ozirom na to, da se v slednjem času večkrat zavlečela kuga po pošiljativih svinj izhajajočih iz mejnih občin občin okraja Brežice v druge dežele in se to mora večema pripisati tihotapstvu svinj iz Hrvatskega izvrševanega v tistih občinah, prepoveda c. kr. namestništvo nadalje brez izjema za obvarovanje daljšega raznašanja kuge... Izvoz svinj iz občin... C. kr. štaj. namestništvo.“ — To je torej tista „novoslovenščina“, o kateri nemški listi trde da je naš kmet ne razume! Dočim pri nas „izhajajo“ le listi, knjige itd., izhajajo pri c. kr. štajerskem namestništvu tudi „svinje“ in dočim so „tihotapci“ pri nas vendar le ljudje, „izvršujejo“ pri c. kr. štajerskem namestništvu „tihotapstvo“ „večema“ svinje. In dočim smo spodnještajerski Slovenci vsi „brez izjeme“ proti raznašanju kuge, je c. kr. štajersko namestništvo „brez izjeme“ za obvarovanje daljšega raznašanja kuge! — Preneumno! In tako kolobocijo piše c. kr. namestništvo na Štajerskem, kjer je slovenščina drugi deželni jezik! Škandal!

— Slovenska nevarnost. Proti vsaki mrvtici po postavi nam Slovencev zamajčenih pravic, katere si pa moramo z vso nasilnostjo priboriti, kriči avstrijsko nemštvo iz dna svojih pljuč, češ, da je pri tem v nevarnosti nemška posest. Da sta sedanji predsednik višjega deželnega sodišča (?) ter njegov namestnik zmožna slovenščine, vidi se nemškim otročjem strašna nevarnost za vse avstrijsko nemštvo in vpijejo, da ti Nemci, ki so zmožni slovenščine, niso več „rein deutsch“. Pravico zasedati mesta pri sodiščih, ki spadajo pod področje graškega nadsodišča imajo baje le Nemci, ki ne znajo slovenščine, oni pa, ki jo znajo, niso opravičeni v to. Čez nemško pamet ni nič! „Alldeutsches Tagblatt“, ki je sicer vedno poln vesti o nemški velemogočnosti, se tresse pred Slovenci, ker njihove srednje šole dajejo dvakrat toliko uradnega materiala kakor vse nemške alpske dežele, Gornja Avstrija, Solnograško itd. ter že računa, da bo v doglednem času vsa srednja Avstrija poslovanjena (zakaj ne celo poslovanjena?) Še večji strah pa vliva v Nemcemem v kosti shod zaupnikov narodno-napredne stranke, ker so prepričani, da je Nemcem pri nas na Slovenskem potem enkrat za vselej odzvonilo z njihovim terorizmom. „Ubog o nemško

ljudstvo, kako se bo to še končalo?“ zdihujejo. Zares, Nemcem ne kaže drugega, kot da se udajo v svojo usodo, ki jim obeta žalosten konec! In vsega tega je krivo nemštvo samo, ki daje Slovincem, tem nehvaležnem, toliko in takih koncesij, da se ti tekem časa vsedejo kot mora na vrat Nemcem in jim diktirajo pogoje, pod katerimi jim je poginiti!

— Spomin na predpust. Sicer smo zdaj v postnem času in bi morali misliti samo na sv. pokoro in na dobre ribe in take reči, ali ta nesrečni liberalizem je svet tako pokvaril, da se celo o postnem času spominja predpusta in časih celo zapoje in zapleše. Take spomine na veseli predpustni čas imajo celo pobožni klerikalci, samo da njihovi spomini niso prijetni, marveč jih je zdaj sram tega, kar so storili v predpustu. Ti sicer ne sramežljivi ali sedaj sramujoči se klerikalci so dijaki „katoliškega prepričanja“. V predpustu so priredili ples v salonu hotela „Ilirija“. Ples je bil impozanten, o tem ni dvoma. Kar prirede klerikalci, je vse impozantno in elegantno. Pokroviteljica tega plesa je bila blagorodna gospa dr. Šustersičeva. Začetkom plesa so plesalci in plesalke defilirali pred pokroviteljico in napravili „Kotau“. Gospodične so pri tem kazale svojo omiko s tem, da so spoštljivo šepetale: „Küss te hant“. Sploh je bilo na tej katoliško-narodni veselici vse nemško. Eni gospodični se je to vendar zdelo preneumno in tudi slovenske družbe nedostojno in povedala je to na ves glas. Toda slabo je naletela. „A — kugá, mi sma internacijonal“ je izjavil neki katoliško-narodni dijak in njegovi tovariši so mu zadovoljni pritrdili. Sedaj v postu, ko so se ti katoliški in narodni mladeniči streznili, jih je pa sram te svoje prireditve in tega svojega ponašanja. To je dobro znamenje in prav da bi te mladeniče vzpodbudili in jih napejljali, da se poboljšajo, smo zabeležili ta spomin na predpustni čas.

— „Osa.“ Dvajseti številka „Ose“ prinaša na prvi strani časa jako primerno podobo. Prosluli župnik Bisagar se jezi, da je dobil še premalo ponarejenih podpisov za nezdržnost zakona. Okoli njega stoji v hudi zadregi nekaj boljših, takojimenovanih „elegantnih dam“, nežna in dražestna Cila z nevarno košarico, poleg nje zapeljiva „Panganet Matilda“ iz tobačne palače, potem prevzetna farovška kuharica in „last not least“ nadepolna Marijina „devica“. Druga podoba nam kaže žalostne posledice farške požrečnosti. Izmed vsebine utegnejo najbolj ugajati „Povračilo“, „Govorniške cvetke“, ter pesmi „Dr. Šustersičev v spomin“ in „Marijina devica“.

— Sodne vesti. Sodni kancelist g. Ivan Zupančič v Trebnjem je premeščen k okrožnemu sodišču v Novo mesto in sodni kancelist gosp. Ivan Kolar iz Velikih Lašč v Trebnje.

— Imenovanje. Začasni glavni učitelj na učiteljski v Mariboru, Matej Potočnik, je postal stalen na svojem mestu.

— Nova okrajna šolska nadzornika na Koroškem. Glavni učitelj na celovškem učiteljski J. Benda je imenovan za okrajnega šolskega nadzornika za Celovec, nadučitelj v Porečah ob Vrbskem jezeru Oton Steyrer pa za šolski okraj Volšperk.

— Repertoar slovenskega gledališča. Iz pisarne Dramatičnega društva se poroča: Danes, v soboto zvečer se poje drugič nova dramatična opera G. Puccinija „Tosca“ in sicer kot častni večer gospoda baritonista Jana Oufednika. Opera je dosegla pri premijeri sijajen uspeh in najpriznalnejše kritike ter se je v tej sezoni v Trstu v mestnem gledališču „Giuseppe Verdi“ pela že preko 50krat.

— „Društvo slov. književnikov in časnikarjev.“ Glavna slovenska hranilnica in posojilnica v Ljubljani ob sklepu svojih letnih računov znatno vsoto 100 K. Odbor se na tem plemenitem daru kar najiskreneje zahvaljuje z željo, da bi tudi drugi naši rodoljubni denarni zavodi posnemali plemeniti zgled „Glavne slov. hranilnice in posojilnice“ in se spominjali ob sklepu letnih računov „Društva slov. književnikov in časnikarjev.“

Pripomnimo, da sta se razen „Glavne slovenske hranilnice in posojilnice“ spomnili društva tudi posojilnici v Litiji in Žužemberku, od katerih je vsaka darovala 20 K. Nadejamo se, da to požrtvovalni zavodi ne bodo ostali izjeme med ostalimi našimi posojilnicami!

— Enketa v zadevi slovenskih učnih knjig za srednje šole. Po inicijativi deželnega šolskega nadzornika Fr. Hubada je povabil ravnatelj II. državne gimnazije Fran Wiesthaller profesorje ljubljanskih srednjih šol na razgovor o slovenskih učnih knjigah. Že 12. februarja t. l. se je sešlo nad 20 ljubljanskih profesorjev v konferenčni sobi I. državne gimnazije, da bi se posvetovali, za katere knjige je treba najprej poskrbeti. Pri tej priliki se je po jako živahni debati odobrilo od zastopnikov vseh strok načelo, da se mora pouk na vseh naših srednjih šolah vršiti na podlagi materinskega jezika. Preurediti je torej treba pouk v grščini, ki se poučuje doslej le v nemškem jeziku, dalje pa tudi sprejeti slovenščino kot učni jezik v vseh višjih razredih gimnazije. Utegnilo bi se sicer oprekati, da bodo dijaki imeli poleg premalo prilike se priučiti nemščini, če odpade nemški pouk v višji gimnaziji; a tudi temu se bo odpomoglo na ta način, da se pouk v nemščini preosnuje na povsem drugačni podlagi, kakor se dandanes poučuje. Za slovenske srednje šole je potrebna posebna nemška slovnica, v kateri se upošteva bistvo nemškega jezika primerjaje s slovenskimi oblikami, izrazi in skladi. Dosedaj se rabijo za nemški pouk taiste slovnice kakor na nemških zavodih; te pa so za naše razmere popolnoma neprimerne. Tudi literarni pouk iz nemščine v višjih razredih se mora bistveno spremeniti; saj vendar ni treba slovenskemu dijaku vedeti vse tiste literarno-zgodovinske navlake, ki jo mora znati Nemec. Sploh pa mora tudi pri nas obveljati staro pedagoško načelo, da se mora mladina izobraževati le na podlagi svojega domačega jezika; le tako moremo pričakovati nekaj krepkih, samozavestnih in značajnih mož. Na prvem shodu so se pod predsedstvom ravnatelja Wiesthallerja izvolili posebni odseki, ki naj bi vsak v svoji stroki proučili, katerih knjig še manjka in katerih novih bi bilo treba. Pri drugem shodu naj bi načelniki teh odsekov poročali o uspehih. — Druga enketa se je vršila preteklo sredo, 21. t. m. zopet pod predsedstvom ravnatelja Wiesthallerja in ob navzočnosti deželnega šolskega nadzornika Hubada. Ta je kot zastopnik deželnega šolskega sveta izjavil, da hoče radovoljno podpirati naše težnje, češ, da je spisovanje šolskih knjig za službo in odgovorno delo, saj od uspehov v pouku zavisi blagor učencev in po teh blagor naroda in države. Knjige kot važno sredstvo pouka morajo biti tako urejene, da odgovarjajo modernemu stanju znanstva in metodike. Predvsem naj se poskrbi za tiste predmete, ki se že sedaj poučujejo v slovenskem jeziku. Pripravljen je tudi podpirati prošnje posameznih učiteljev, ki bi v svrhu študij hoteli iti hospitirat po tuzemskih srednjih šolah; istotako priporoča poset ferialnih kurzov v Jeni. Preden se je prešlo v nadaljnje pretresanje dnevnega reda, se je sprejel predlog ravnatelja Senekoviča, da se izvoli ljubljanski osrednji odbor z enim zastopnikom za vsako stroko. Ta odbor naj bo posredovatelj med širšo javnostjo, ki se za stvar zanima, in pisatelji knjig. Načelnik temu odboru je ravnatelj Fran Wiesthaller, obenem je poročevalec za klasično filologijo; dr. Gregorij Pečjak za verouk, profesor Stritof za nemščino, ravnatelj dr. Požar za slovenščino, profesor Orožen za geografijo in zgodovino, prof. Macher za naravoslovje, ravnatelj Senekovič za matematiko in fiziko in ravnatelj Černivec za filozofijo in pedagogiko. Ti gospodje so pripravljani, da dajo na strokovnjaške poizvedbe in vprašanja pojasnila ter da sprejemajo morebitne nasvete in priporočila, v kolikor se tičejo te ali one šolske knjige. (Konec prih.)

— V „Glasbeni Matici“ se je otvoril nov tečaj za „glasbeno kompozicijo“. Pouk se je izročil znanemu izvrstnemu skladatelju in učitelju „Glasbene Matice“ gospodu Procházki, bivšemu učencu Dvořákovemu na praškem konservatoriju. Do sedaj so se objavili štiri učenci. Nadaljne priglasbe sprejema šolsko vodstvo. Pogoji za sprejem je absolviran pouk v harmoniji in kontrapuntu.

— Kipar Zajec je sprejet v Julijansko akademijo v Parizu, to je nekaka visoka kiparska akademija, kjer se sprejemajo le absolventi akademskih kiparskih šol. Učenci modelirajo le po aktih in po naravi, ter vsakih 14 dni doka kako nalogo za tekmovanje. Takoj prvih 14 dni je bil Zajec obdarovan s prvim darilom za najboljšo izvršitev zadače „Hera-

klej na razpotju“. Profesor Verlé se je izrazil, da je Zajec nevaren konkurent ter tehnično izvrstno izurjen in poetično navdahnjen gojenec.

— Projekcijski večer. Sinoči je priredil znani fotograf iz Litije g. Rožun projekcijski večer v veliki dvorani „Mestnega doma“. Predstavljaj je kaj lepo serijo slik iz Kranjske, in sicer iz Ljubljane, Dolenjske in Gorenjske. Slike so se odlikovale po točnosti in ostrosti in so ugajale zlasti slike gorenjskih pokrajin. Videli smo tudi razne gradove in mesta iz Valvazorjevih časov. Prireditelj je bila na korist učiteljskega konvikta v Ljubljani in bi bilo že iz tega vzroka pričakovati večje udeležbe, kakor je bila. G. Rožun bo v kratkem priredel drug projekcijski večer, na katerem se bodo videli slike iz postojanske jame, za kar bi pa bilo treba nekoliko več reklame.

— Pevsko društvo „Ljubljanski Zvon“ vabi vse svoje cenjene podpore in redne člane na jutrišnji, 25. t. m. vršiči se redni občni zbor, ki bo v restavraciji „Narodnega doma“ točno ob 2. uri popoldne. Zvečer je v gostilni „Škerjanec“ pevski sestanek. Prijatelji društva so dobro došli.

— Šišenski župan Burgar noče odgovarjati na stvari, objavljene o njem v „Slovenskem Narodu“. Na vprašanje, ali ne bo nič reagiral, odvrnil je baje prav filozofsko: „Keine Antwort ist auch eine Antwort“. Mi mu pa odgovorimo z latinskimi izreki: „Qui tacet, consentire videtur.“ „Kdor molči, vzbuja sum, da je res, kar se o njem trdi.“ Ta izrek bi g. Burgarju gotovo bolje pristojal.

— Glas iz občinstva. Piše se nam: Velečeni gospod urednik! Zlezel bi, da bi tudi Vas noga sem zanesla mimo novega pokopališča proti vasi Tomačevej na Posavju. Razgled je prav mikaven, ali cesta, ki se odcepi od okrajne ceste, ta Vam je v takem stanju, da je naravnost škandalozna. Ne vem sicer, čegava krivda je to, vendar mislim, da v prvi vrsti dotičnega županstva, kamor cesta spada. Vsekako bi pa morala tudi politična oblast na to gledati, da so v občo vporabo napravljene ceste tudi res uporabne. Skrajni čas je, da se tukaj nekaj ukrene ali od strani županstva, ali od pokopališke uprave, ali pa od politične oblasti. R a d o v e d n e ž.

— Iz Toplic pri Novem mestu se nam piše: V „Slovenec“ z dne 27. februarja št. 47 zahteva Ivan Podboj, topliški župnik, pod naslovom: „Vun z imeni“, da naj povemo ime dotične osebe, ki se je po noči s hlapcem okoli vlačila. Dobro, izvedel jo bo, samo prej naj pove, ali hoče izvedeti ime javno v listu ali v pismu? Nikar si ne mislite, gospod Podboj, da se bojimo, kar bi lahko s pričami pod prisego dokazali. Sploh se pa lahko sami mislite, katera je ona oseba, ker jo predobro poznate. Sicer bi pa še lahko povedali prav lepe reči, ali nočemo pogrevati starih stvari. Kar se pa tiče Marijine družbe, in češenja imena iste, pod katere varstvom stoji, bodite prepričani, da jo vam zoperne osebe mnogo bolj časte nego pa oni, ki se hinavsko zbirajo pod zastavo družbe. — Čudne razmere so postale pri nas v Toplicah. Pred nekaj leti je bil naš kraj vzor mirnega kraja. Sedaj je vse drugače. Po sedanjem klerikalnem krščanskem načinu se napada od strani županstva in njega kontrole vsakdo, ki ni njihovega načela in duha. Posebno izvrstno je v tem oziru župan g. Ivan Sitar in njegov zvesti služabnik, obenem policaj najnovejše vrste. Saj se pa takega policaja, kot ga imamo pri nas v osebi župnika Ivana Podboja, ne dobi tako hitro kod, da bi tako zvesto stal dan za dnevom vsak večer pri oknu in skrbno pazil, kdaj se ta ali ona gostilna zapre. Lahko je župan ponosen na svojega zvestega policaja. Upamo, da mu vsaj v najkrajšem času preskrbi še novo uniformo, ki se mu bo prav dobro podala in lepo svetlo sabljico.

— Umri je 4. t. m. po dolgotrajni in mučni bolezni deželni dacar Zelenik. Služboval je v deželni službi kot dacar v St. Vidu nad Ljubljano. II. Bistrici, St. Petru na Krasu, Črnomlju, Trebnjem in nekaj mesecev tudi v Ljubljani. Zadnji čas je vodil samostojno boletni urad v Toplicah na Dolenjskem, kjer je dobil bolezen, ki ga je mučila dolgih 13 mesecev in ga položila v prerani grob, njegovo obitelj pa pahnila v revščino. To je zopet slučaj, ki kaže, kako potrebna je ureditev pokojnin privatnih uradnikov, posebno dacarjev, ki pri svojem službenem delovanju izpostavljajo svoje zdravje vremenskim izpremembam. Kakor poroča „Slovenec“ na „vsestranska vprašanja“, je zavarovan vsak dacar, ki ima 600 K let. plače, pri penzijski zavarovalnici. Ker pa ima vsak dež. dacar najmanj 840 K letne plače, bi morali biti vsi zavarovani! (Take se pripete „Slovenec“!) Pripomniti bi bilo, da bi lahko tudi kdo izmed dacarjev svoje stanovske

pravice itd. tako proučil, da bi lahko informiral svoje tovariše. V splošnem bi bilo ravno v tem stanju potreba malo več vzajemnosti — kolegialnosti.

— Sneg. Iz Begunj na Gorenjskem se nam piše: V noči od četrtega na petek je padel tukaj rumeno-rjavkasti sneg, kar je precej redka prikazen. V dolini je padlo do petka zjutraj 12 cm snega; v gozdu in pod Begunjsčico pa že dvakrat toliko. Ubogi ptički! Usmilite se jih, dobrosrčni ljudje.

— Darila za Vilharjev spomenik. Gosp. Anton Kavčič, graščak v Pregradi (Hrvatsko) z opombo „Svojemu prijatelju“ 20 K, zgubljeni „Pohen“ pri „Ogrski kroni“ v Postojni 15 K, gosp. Jože Šibenik v Postojni 1 K. Srčna hvala. Odbor za Vilharjev spomenik.

— Toča je padla včeraj popoldne ob 3/4 na l v Ilirski Bistrici in okolici 20 minut, da je od 5—8 cm pokrila tla. Toča je bila debela kot golobja jajca in je padala med grozjem in treskanjem.

— Glas iz Vipave. Piše se nam: V soboto, dne 17. t. m. se je v „Slovenec“ po dvamesečnem molku zopet objavil neki vročekrvni dopisnik ter se prav nesrečno zaletel ob „vipavsko pevsko društvo“ in ob „vipavske učitelje“. — G. dopisnik, brezdomno kakor kaže vsa dolga klobasarija, eden voditelj izobraževalnega društva, če ne g. kaplan Sušelj sam — ko ste, sestavljali omenjeni dopis, ste si gotovo mislili: „Vdaril bom po pastirjih in razkropile se bodo ovce!“ Na našo globoko žalost vam moramo odkritosrčno sporočiti, gosp. dopisnik, da ste s svojim napadom na pevsko društvo ravno nasprotno dosegli, kakor ste mislili. Vsi člani pevškega društva, moški in nežni spol, so se trdneje oklenili tega in njega voditeljev, ki so vam po mojem mnenju dolžni največje hvale, dokler boste s takimi dopisi tako skrbno napeljevali vodo na njihov mlin. Verjamejo, da vas mora hudo peči, kar naenkrat izgubiti okroglo 30 članov izobraževalnega društva. A temu ste si krivi sami in nihče drugi! Vednega natolcevanja, hujskanja, hinavstva, ki se goji v klerikalnih društvih, so bili do grla siti fantje in dekleta, zato so vas zapustili. Pa tudi za „stafažo“ g. kaplana kot predsednika in trem Marijinim devicam, po vaše „gospodičnam“, niso hoteli več biti, kakor so oni, ki še niso izstopili. — Te poslednje pa g. kaplan radi nas lahko še nadalje izobrazuje s svojimi „mastnimi“ kratkočasnicami in kupleti ter fante pošilja v poznih nočnih urah dekleta spremljati, da jih ne bo strah, ako so matere deklet s tem zadovoljne. Na kriku predpustnih veselice pevškega društva, ne bomo odgovarjali, ker se nam postni čas za to ne zdi primeren. Pač pa moramo odločno protestovati, da bi bilo pevsko društvo politično in pristransko, kar menda dovolj jasno priča prireditelj zadnje plesne veselice, ki je bila pri g. Hribu, katerega vendar še nimate za liberalca. Da je vodstvo pevškega društva v liberalnih rokah in da simpatizira z njim vsa vipavska intelgenca brez izjeme, še ni dokaz, da je društvo politično pristransko. Z vso odločnostjo bi kaj takega lahko trdili o izobraževalnem društvu, v katerem „akademsko“ izobraženi kaplan Sušelj — kakor sam trdi, da je — večkrat mlati politično prazno slamo. — Odgovarjati na podle osebne napade na naše učiteljstvo, se ne smatramo poklicane, ker to se bo že samo branilo in zagovarjalo, ko bo treba, istotako g. Mesesnel. G. dopisniku, ako želi še kaj zanimivejšega zvedeti iz naših kulis svojega društva, ozir. njega članov, smo vedno na razpolago, če hoče tudi kaj „malenkosti“ iz stanovanja g. kaplana.

— S Planine pri Vipavi. Kakor povsod, tako je tudi pri nas hodil okrog pokoja zaslužni mežnar v službi iz Škofje Loke sem privandranega župnika, ki sliši na ime Nikolaj Stazinski, s protestno polo zoper razdružitev zakona ter iskal podpisov. Podpisala jo je seveda večina ljudi z izjemo kakih 30, kar je za našo občino dosti. Seveda trdi župnik, da se niso podpisali samo trije. Med imenovanimi je tudi moja malenkost. Ni si mogel drugače dati duška, nego da me je potisnil z vulgarnim imenom v „Lažljub“ z dne 8. t. m. št. 10. To njegovo zadoščenje se glasi: „Gostilničar Bajec na Planini ni hotel podpisati protestne pole zoper razdružitev zakona. Kaj se je morda Bajec že naveličal svoje drage ženke? Saj je vendar tako ljubezniva in sladka.“ — Izvrstno! Samo vprašam Vas, gospodine, kako je to, da ne poznate mojega pravega priimka, dasiravno ste že nad dve leti pri nas in sva oddaljena komaj par korakov? Nasprotno pa tako dobro poznate mojo ženko, ter jo imenujete ljubeznivo in sladko. Mogoče ste igrali že posebno vlogo z njo v moji odsotnosti? Kaj ne bi bilo bolje za Vas in nas, da bi se pripravili na kako dobro pridigo, kakor da s tako bedasto kramo polnite „Lažljub“. Se-

...da so Vam pri srcu le take pridige, v katerih povzdiguje Vaše častne čunje v deveta nebesa, naravno časopisje pa blatite in pehate na dno pekla. Kar po dva meseca tedaj za nedeljo nas "futrata" s tako božjo besedo. Nasledki takih pridig so že tu. Koliko razporov ste napravili med nami, kletvin kar margoli. Koliko preteпов je že bilo, kar se pri Vaših prednikih ni dogajalo. Vsega tega ste krivi Vi s takimi vridigami in s svojim slov. kat. izobraževalnim (prav poneumnjevalnim) društvom. Priporočajte raje mir in spravo, poudarjate tudi sedmo božjo zapoved, da ne bo vsaj meni vsako nedeljo izginilo toliko žlic, vilic, nožev, kozarcev i. dr.! Poskrbite otrokom več verouka, da ne postanejo, kar že niso doslej, popolnoma podivjani. Mogoče bo to zadoščalo. Ako ne, smo pripravljene posrečiti še z jako zanimivimi rečmi.

Zagorje ob Savi. Narodno drhalno društvo v Zagorju ob Savi priredi v nedeljo, dne 25. sušca, dramatični predstavi "Ne kliči vraga" in "Bratrance" v dvoran g. R. Miheliča. Sodeluje sl. "Zagorski orkester". Začetek ob polu 8. uri.

Dovoljenje za rudolodbo je dobil v celjskem rudarskem okrožju Jos. Hlebec, vodja avstro-ogrške rudniške akcijske družbe "Monte promina" v Siverciu.

Učiteljsko društvo za gorjegaški okraj je zborovalo dne 18. t. m. v prijaznem trgu Rečica. V svojem nagovoru se spominja predsednik g. Ivan Kelc iz našega okraja odliške gospice Lene Kališ in pohvali vse navzoče, zlasti še nanovo društvu pristopivšo gospico Marijo Troha v Gornjem gradu in pristopivšega Josipa Korbana v Lučah. Nadalje omenja predsednik, da smo v dobi od zadnjega zborovanja izgnali vsled smrti tri prijatelje šolstva in učiteljstva: trgovca g. Jakoba Božiča v Gornjem gradu, g. Stiglica p. d. Korena v St. Janžu, pri katerem smo večkrat zborovali in deželno-sodnega svetnika g. Maks Vidica v Gornjem gradu. V znak sožalja vstanejo vsi zborovalci. — Po prečitjanju zapisknika zadnjega zborovanja in došlih dopisov razpravlja g. Praprotnik o "Lehrerbundu" in navaja marsikaj, kar nismo čitali v naših listih. Ako bo deštarska učiteljska organizacija delovala po načrtanem si programu, bodo gotovo precejšnji uspehi. Nato je govoril o nerazdeljenem času pouka g. Šijanec. Na podlagi govora dr. J. Lenkiča v Zagrebu je priporočal nerazdeljen čas pouka. Koristi pouka niso samo higijene, temveč tudi pedagoške, socijalne in etičke. Gosp. Koebek je navedel iz Hermanove brošure nekatere točke, ki so nasprotno takemu pouku, sicer je pa tudi gosp. Koebek za nerazdeljen pouk. Govorili so k tej točki še g. Praprotnik, g. Kelc, g. Wudler in drugi. Soglasno se sprejme: do prihodnjega zborovanja, ki je v maju, naj se sestavijo teze in naj vsak premišluje o tej zadevi, tako da bomo mogli takrat konkretne predloge postaviti. O pritikavcih" je razpravljaj zmanj pomolog g. Praprotnik temeljito in zanimivo. Priporočal je pritikavce, ki se pri nas premalo upoštevajo, čeravno nosijo obilo in lepše sadje kot normalna drevesa. Narisal je na tablo vrste raznih oblik in na teh razkazoval, kako jih je negotviti ter obrezovati. G. Kelc je predaval o šolski kuhinji. V našem okraju imamo dve šolski kuhinji, ki obe zelo dobro funkcionirata. Te dve sta v Gornjem gradu in v Novi Štifi. Vsa predavanja se bila temeljita in zanimiva. Hvala poročevalcem se je izrekla soglasno. Delegatov se izvolili: Za "Zvezino" skupščino g. Koebek in g. Šijanec; za "Lehrerbund" g. Praprotnik; za spodnještajersko "Zvezo" g. Šijanec. Soglasno se tudi sklene, da se "Zavezine" skupščine v Sošanju o Binkoštih udeležijo učiteljstvo našega okraja polnoštevilno. O znanem predlogu štajerske kmetijske družbe razpravlja g. Praprotnik in se sprejme soglasno resolucija: "Društvo se odločno izreče proti temu, da bi se kmetijski strokovni pouk kot predmet uredil v ljudske šole in to še brez vprašanja učiteljstva. Na podlagi sedanjih učnih načrtov lahko vsak učitelj na najširši podlagi poučuje o kmetijstvu, torej ni potreba posebnih učnih ur. Če pa gospodje v Gradcu želijo boljši napredek kmetijstva potom šolstva, pa naj v vsakem okraju napravijo posebno kmetijsko šolo in špeci-jalno v našem okraju še gozdarsko. Priporočalo se je nabiranje narodnih pesmi za dr. Štrekljevo zbirko in pa naročanje "Slovenske šolske Maticae". Prihodnje zborovanje je 6. maja na Ljubnem. Po zborovanju, ki se trajalo približno tri ure, so šli

zborovalci v gostilno pri Čuježu, kjer je čas pri petju, napitnicah itd. nagloma potekal.

Popravek. Slavnemu uredništvu "Slovenskega Naroda" v Ljubljani. Sklicevaje se na določilo § 19. tiskovnega zakona se zaprosi, da se sprejme v prihodnjo številko dnevnika "Slovenski Narod" sledeči uradni popravek notice "Graf Gleispach", ponatisnjene v prilogi "Slovenskemu Narodu" št. 66, dne 22. marca 1906: Govornica, da graf Gleispach ni umrl naravne smrti, marveč da se je zastupil iz obupa, ker je bil v gmotnih neprilikah, je neresnična. Res pa je, da je umrl graf Gleispach po presojni ugotovitvi c. kr. vseučilišnega profesorja drja. Henrika Lorenca v Gradcu po otrdenju odvodnic (arteriosclerosis) provzročene kapi na možgane. Neresnično je dalje, da se je postavil za zapuščino skrbnik. Za uredbo zapuščinskih zadev so dediči sami imenovali pooblaščenec rodbinskega zaupnika drja. Viljema pl. Kaana. Ravno tako ni res in je popolnoma neresnično, da se med glavnimi zapuščinskimi upniki nahaja v notici imenovani ali kak drug član višjesodnega gremija. — Predsedstvo c. kr. deželnega sodišča v Ljubljani, dne 24. marca 1906. Levičnik.

Ubogi papež. Graški listom poročajo iz Gornje Štajerske sledeči dogodek, ki je po pričah potrjen: "Nekega pobožnega kmeta je bajka o revnem papežu, ki mora celo spat na slami, tako ganila, da je sklenil rimskemu revežu priskočiti na pomoč. Odvezal je v hlevu svojo najboljšo kravo ter jo gnal na bližnjo železniško postajo, da jo odpošlje v Rim. Ker so se mu železniški uradniki posmehovali, ga je zgrabila sveta jeza ter jih je psoval z nevernimi pagani, ki nimajo srca za revščino svetega očeta, kateremu bi tako rad privoščil vsaj mleka. Toda pomagalo mu ni nič, moral je odgnati kravo domov, a uradnikom je zapretil, da jih zatoži pri župniku.

Vera v vraže pri Mariborčanih. Ni ga zlepa mesta, da bi bila vera v vraže tako razširjena, kot je Maribor. Mariborski listi vedno vedno kaj o tem povedati in kar je še najbolj imenitno: z vite deželvalke izrabijo večkrat precejšnje svote lahkovernim mariborskim prebivalcem. Tako si tudi neka Marija Kodrič, ki stanuje blizu mariborske bogoslovnice, služi svoj kruh, da prorokuje iz kart. Začela je pa tako cigansko lagati svojim neumnim žrtvam in jih tako nesramno odirati, da je prišla vsa stvar pred sodišče.

K nesreči v Malnici na Korškem. Kakor smo že poročali, je zgorela v Malnici na Korškem baraka, v kateri so ležali delavci. Štirje Bošnjaki so prišli pri tem ob življenje, 10 jih je pa tako težko ranjenih, da jih nekaj izmed njih pač ne bo okrevalo. Požar so zakrivali delavci sami, ker so pod streho, kjer so ležali po neprevidnosti z lučjo zapalili kočjo. Ker v Malnici ni nobenega zdravnika in nobene bolnice, je bila rešilna akcija dokaj otežkočena.

Umrl je v Trstu umirovljeni profesor veronauka na dr. realki Jakob Gomilšak, star 63 let.

Preprečen samomor. 22-letna Frančiška Novak iz Štorij se je hotela v Trstu zastupiti s karbolovo kislino. V ta namen je šla na pokopališče pri sv. Ani, a ji je neki stražnik potegnil steklenico iz roke v trenutku, ko je hotela izpiti strup. Odvedli so jo v blazinico.

Nenavadne izpovedbe. 18-letni Josip Filipovič iz Jajca v Bosni je v Trstu pravi nekemu Galiču, da je ukradel 300 K, od katerih jih je 280 zakopal nekje v zemljo. Nekemu Baracu je pa pravil, da je ubil nekega človeka v Kotoru. Ne ve se sicer nič o tatvini in o umoru, vendar je tržaška policija potegnla Filipoviča na varno, dokler se stvar ne dožene. Sodi se, da Filipovič ni čisto normalen.

Razmere v občini Veprinac v Istri. V občini Veprinac vladajo res čudne razmere. Že po teh razmerah mora človek spoznati, da se v Avstriji še vedno meri z dvojno mero. Že v "Slovenskem Narodu" z dne 6. februarja t. l. je bilo povedano, da bi se občinske volitve v Veprincu morale vršiti že v mesecu decembru l. l., ali najkasneje v mesecu januarju t. l. Ker so bili pa Lah, s katerimi so se združili tudi v občini nastanjeni Nemci, v strahu, da bi mogli izgubiti vaje iz rok, sklicali so občinsko sejo, ter imenovali v občinsko zvezo toliko njihovih pristašev, da bi prišla pri volitvah italijanska stranka z večino. Protí temu sklepu, ki je skoz in skoz nezakonit, vložila je hrvaško-slovenska stranka pritožbo na c. kr. namestništvo v Trstu, ki je tudi rešeni sklep občinskega odbora glede sprejetja italijanskih pristašev v občinsko zvezo razveljavilo. Medtem so pa Italijani (ki pa italijanski ne znajo govoriti) že izložili volilni imenik, seveda sestavljen povoljno za nje, ter so tudi že v prvi volilni razred vstili tiste pristaše svoje, ki so bili v

občinski seji 30. januarja t. l. sprejeti v občinsko zvezo. Ko so Italijani zvedeli, da je ta njih sklep razveljavljen, uničili so volilni imenik, ter sklicali zopet občinsko sejo na kateri so zopet sprejeti iste osebe (kakor 30. januarja) v občinsko zvezo. Volilni imenik pa seveda zopet počiva in čaka na boljše bodočnost. In tako gre to naprej! Koliko časa bode še to trajalo, vedelo bode najbolje c. kr. namestništvo v Trstu, katerega smo prisiljeni s tem vprašati: Veli slav. c. kr. namestništvo v Trstu, kaj se vse dogaja v občini Veprinac. Ako ve, zakaj ne napravi že enkrat konca nezakonitostim s katerimi se služi občinsko glavarstvo v Veprincu. Ako bi se kaj takega zgodilo v kaki občini, katera je v hrvaških ali v slovenskih rokah, bi vlada bila takoj s svojim komisarjem pri rokah.

Posledice alkohola. V Zagrebu se je ustrelil natak Stefan Babič; vsled preobilo zauživega alkohola se mu je zmešalo, da se je končal. Babič je bil do zadnjega časa jako vester v svoji službi.

Učenjak v prisilni delavnici. Menda je malo prisilnih delavnic, ki bi imele toliko različnih eksemplarjev, kakor jih ima Kranjska. Zastopani so v tem zavodu Slovenci, Nemci in Italijani in tudi kak cigan ima semtertja čast priti v to mednarodno družbo. Obrti in stanu so različnega, a se neki vsi dobro razumejo. Poleg krojača obeduje mizar, s čevljarjem sklepa prijateljstvo pisar, vrtnar sega v roko peku itd., le cigan je bolj potuhnen in vedno premišluje, kdaj se mu bode ponudila prilika, da bode šel zopet konje "kupovat". Sedeč pri prežganki Nemec svojim tovarišem na dolgo in široko razlaga o finosti angleške in francoske kuhinje, v tem ko Slovenec ne more prehaliti s špehom zabeljenih koruznih žgancev, Lahu brenci po glavi polenta, a ciganu se cede sline le po jajcih in maslu. "Je bilo, ni, a še bo", je deviza teh materialistov. Vodstvu je pa veliko na tem, da je preskrbelo vsem tem rasam poleg telesne tudi dušno hrano, in res se je posrečilo dobiti tem junakom ženija, ki bode bistril z nenaravno spretnostjo duh vseh "gojencev". Dne 18. t. m. je namreč vstopil v to družbo dne 24. junija 1864. leta v Ljubljani rojeni in sem pristojni pisar Albert Kordeš. Mož je znan že raznim oblastim. Nastopal je po večjih mestih kot predavatelj, žurnalist, privatni docent graške univerze, filozof itd., in si je povsod prilastoval značaj doktorja. Kadar pa gospod doktor ni imel prilike razlagati svoje svetovne učenosti naobraženim slojem, se je zatekel tudi v panoptikum in tam kazal nižjim slojem svojo nadarjenost. Vsak človek ima pa svojo slabost in brez te tudi ni učenjak gospod dr. Kordeš. Naravnih ljudi slabosti so manjše in se posvetne oblasti za te ne zanimajo. Kordeš pa, kot nadnaravni ženij, ima pa napake, za katere je najti še tudi v kazenskem zakoniku. Gospod doktor je namreč povsod, koder je hodil, zapustil viden znak svoje učenosti, kajti če ni mogel pokrasti, je pa poguljufal. Imel je pa večkrat smolo. Za ta dar talenta je moral Kordeš že precej prestati. Odsedel je po raznih zaporih že 101 mesec in 7 dni. Prehodil je skoraj cel civiliziran svet, a se je začelo njegovo pravo študiranje šele 1882. leta pri deželnem sodišču v Gradcu. Potem so ga sprejeli 4 leta pri deželnem sodišču v Lincu. Po prestani kazni je prišel v svoje rojstno mesto, a tudi tukaj so mu dali kmalu 10 mesecev brezplačno hrano. Potem je odšel v češko prestolico, v zlato Prago, kjer je zopet prišel pod ključ. Skušati je hotel pozneje Dunaj, a je istotako tam padel v roke pravice. Ko je tam "odslužil", se je preselil v Feldsberg, toda zopet so ga začopali. Nadalje je šel kazat svojo znanost v Novo mesto, kjer pa tudi niso bili z njo zadovoljni in so mu dali 13 mesecev. In zopet je šel v Ljubljano, a ni dal preje miru, da so ga vtaknili v luknjo. Poskušal je življenje tudi v Škofji Loki, a tudi tam so ga zaprli. Sedaj je pa zopet pribrenčal k ljubljanskemu sodišču, in ker je to le uvidelo, da mora mož svoje nauke še spopolniti, mu je preskrbelo mesto v prisilni delavnici, in ko tam napravi po triletni praksi še ta izpit, bode potem lahko šel v svet kot "popoln človek". Ad perpetuam memoriam ga je dala ljubljanska policija fotografovati in spravila njegovo sliko v hudodelniški album.

Konj prišel pod voz. Danes zjutraj je vozil posestnik Ivan Sitar iz Zgornje Šiške št. 8 z južnega kolodvora v tobačno tovarno tobak. Na cesti na južni kolodvor se je vsled teže voz ustavil in ga konji niso mogli premakniti dalje. Na nasvet policijskega stražnika je Sitar odložil nekoliko tobaka, a konji še niso mogli izpeljati. V tem, ko je voznik konja zvil k sebi, se je enemu odtrgala od oja veriga in je vsled tega odskočil nazaj k vozu. V tem hipu se pa voz zvrne na konja, katerega je tako prisilnilo, da je takoj poginil. Konj je vreden 400 K. Pri tem bi bili prišli

pod voz kmalu tudi 3 delavci, ki so pomagali riniti voz. Voz je bil vsakako preoblen, kajti sam tehta do 2000 kg, tobaka pa je bilo 4000 kg, tedaj 6000 kg teže, slaba cesta, to je tudi za 4 konje preveč.

Tatvina. Dne 22. t. m. je dosedaj še neznan tat vlomil v kovčeg hlapca Melhiorja Pavliča na Rimski cesti št. 17 in mu ukradel 24 K.

Hrvat je hotel postati. Danes ponoči se je na postaji Zaprešič vtihotatil med Hrvatse delavec Jožef Guček in se pripeljal z njimi "schwarz" do Ljubljane. Ker pa ni imel voznega listka, ga je oddal sprevidnik policiji.

Bos in v spodnji obleki je tekel danes ponoči po Radeckega cesti bivši mornar Avgust Majce, potem ko je doma v stanovanju nehal razbijati. Oddali so ga na opazovalni oddelek v deželni bolnišnici.

Delavsko gibanje. Včeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 12 Hrvatov in 3 Slovaki. 51 Hrvatov je šlo na Prusko, 28 pa v Scheibbs. 15 Slovencev je šlo v Aussee, 20 pa v Beljak. 150 laških opekarjev je šlo v Budimpešto, 12 pa v novomeški okraj.

Ljubljanska društvena godba priredi danes zvečer koncert v restavracijskih prostorih hotela "Ilirija" (Kolodvorske ulice). Začetek ob 8. uri. Vstopnina 40 vin. — Jutri zvečer je v "Narodnem domu" društveni koncert za člana. Začetek ob 8. uri. Vstopnina za člane prosta, nečlani plačajo 40 vin. — "Šramel"-kvartet koncertuje jutri zvečer v vrtnem salonu hotela "pri Maliču". Začetek ob 8. uri. Vstopnina 40 vin.

Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva "Merkur". V službo se sprejmejo: 3 pomočniki mešane stroke, 1 pomočnik špecerijske stroke, 1 pomočnik manufakturne stroke, 1 kontorist, 1 kontoristinja za Gorico (vešča vsaj nekaj laščine), 1 blagajničarka tudi za Gorico, 2 učena.

Jugoslovanske vesti. Občinske volitve v Zagrebu. Včeraj so bile v Zagrebu naknadne volitve 5 odbornikov v II. razredu, ki niso dobili pri prvi volitvi absolutne večine glasov. Neodvisno meščanstvo se te volitve ni vdeležilo, dasi so njegovi kandidati pri prvih volitvah za madjaroni dobili največ glasov. Od 1444 volilcev je glasovalo 990. Zmagali so na vsi črti madjaroni, ki so dobili 495 glasov, frankovci pa 268. V novem zagrebškem obč. svetu bo torej 36 madjaronov in 14 frankovcev. Razmere so se torej od zadnjih poslabšale; opozicija je namreč imela v starem obč. svetu dvetretjinsko večino. K popolni zmagi madjaronske stranke so največ pripomogli Starčevićanci, ki so kot nalašč v vseh razredih postavljali svoje samostojne kandidate, ne da bi se združili z ostalimi opozicijonci. Žalostno!

Slovenec, srbski vseučiliški profesor — umrl. Te dni je umrl v Varaždinu bivši profesor "velike šole" v Belgradu, Luka Zima. Pokojnik je bil rojen l. 1830. v Majsbergu pri Ptujju na Štajerskem. Sedem gimnazijskih razredov je dovršil v Mariboru, osmi razred pa v Zagrebu, kjer se je navzel ilirskega duha. Po dovršenih modroslovnih naukih v Pragi se je vrnil na Hrvatsko in postal profesor na srbski gimnaziji v Karlovcih. Leta 1876. je prišel na gimnazijo v Varaždin, kjer je deloval do l. 1891. V tem času se je na veliki šoli v Belgradu osnovala katedra za grški jezik. Ker ni bilo na Srbskem sposobnega kandidata za to mesto, so poklicali v Belgrad Zimo, ki je bil na glasu kot izbornen poznavalec grškega jezika. Zima se je odzval častnemu pozivu in prevzel ponujano mu mesto. V Belgradu je deloval štiri leta. Ker je jel bolehati, se je odpovedal službi in se preselil v Varaždin. Pokojnik je bil dopisni član "Jugoslovanske akademije", častni član "Maticae Srbske" in "Srbskega učenega društva". Zima je deloval tudi na književnem polju. "Jugoslov. akademija" je izdala dve njegovi deli: "Figure v našem narodnem pesništvu" in "Sintaktične razlike med čakavščino kajkavščino in štokavščino."

Kongres bolgarskih zdravnikov. Meseca avgusta prirede bolgarski zdravniki v Varni svoj V. kongres. Pri tej priliki se otvori tudi zdravniško-higijenska razstava, na katero so povabljeni vsi jugoslovanski proizvođači farmacevtskih stvari.

Najnovejše novice. Štrajk v Vidmu. V predilnici v Vidmu štrajka nad 1000 delavcev. Vsled tega je morala tkalnica Amman na Reki odpustiti 500 delavcev, ker nimajo predvika, ki ga tovarna dobivala iz Vidma.

Štiri roparje so ustrelili policaji v Zabrzeh; roparji so napadli nekega rudniškega oskrbnika.

Benčin je eksplodiral pri popravljanju nekega avtomobila v kopalnišču Hall; pri tem je bil trgo-

vec s srtoji Braunschirn ubit, baron Ludwigstorff in grof Salzburg sta dobila hude oklepine.

Huda princezinja. Princezinja Elvira Bourbonška, hči don Karlosa, ki živi v Firenci s slikarjem Folchijem, je pretepla tako hudo neko prodajalko, da so jo morali prepeljati v bolnišnico. Princezinjo so zaprli.

Zaradi umora podpolkovnika Roosa so bili v Düsseldorfu brata Blömer in žena enega teh obsojeni na smrt.

Švica se oborožuje. Bernski zvezni svet je dovolil 10,400,000 frankov kredita za nove topove in orožje.

Rumen sneg je padal včeraj v Celovcu. S snegom je bil namreč pomešan prah iz afriške puščave.

Za otrpnenjem tilnika so obolele v Vyšehradu pri Pragi tri osebe.

Književnost.

"Učiteljski Tovariš". Št. 12. Vsebina: Vabilo k ustanovnemu občnemu zboru "Učiteljskega tiskovnega društva". — Zakaj zidajo pri nas navadno premajhne šolske stavbe? — Naš denarni zavod. — Laška kultura v Gorici in Furlaniji. — Več kmetijskega pouka v šoli! — Učiteljicam v pojasnilo in predarek. — Rešilnice. — Iz naše organizacije. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služb. — Inserati. — Pesmi za moške glasove, uglasbil Alojzij Sachs, učitelj v deželni prisilni delavnici v Ljubljani. Samozaložba. Cena 2 K 70 v. Ta lična zbirka vsega devet moških zborov in štiri moške četverospeve. O priliki priobčimo strokovno oceno teh skladb.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 24. marca. Grof Goluchowski izjavlja v "Fremdenblattu", da so vse vesti o njem, češ, da je skušal preprečiti vililno reformo, povsem izmišljenje. V zadeve o volilni reformi se sploh ni in tudi ne bo vtikal.

Dunaj 23. marca. Grof Gleispach, sin pok. predsednika graškega nadsodišča, je imenovan za izrednega profesorja na nemškem vseučilišču v Pragi.

Dunaj 24. marca. Iz Pasave vozeči osebni vlak je zdrknil s tira. Pet oseb je mrtvih, 17 pa ranjenih.

Petrograd 24. marca. Zaradi napada na državno banko je bilo pet oseb na smrt obsojenih, med njimi tudi dva bančna uradnika.

Pariz 24. maja. Zbornica je sprejela ves proračun ter se odgodila do 3 aprila.

London 24. marca. Turčija je zelo vznemirjena, ker je angleški gubernator iz Adena prišel v Jafo v spremstvu 600 obroženih mož, ne da bi se prijavil turški oblasti o namenu svoje ekspedicije.

London 24. marca. Maršal Ojama odstopi vsled starosti od vodstva japonskega generalnega štaba. Njegov naslednik bo general Jodama.

Gospodarstvo.

Tržno poročilo.

V tekočem tednu žitni trg nima zaznamovati kakršnekoli večje fluktuacije. V začetku tedna nekoliko mlačnejša tendenca se je v zadnjih dneh zopet ojačila in zaznamuje polagoma pa konstantno vedno trdnjšo temeljno tendenco. Res je sicer, da se je za otvoritvijo plavbe kupčiji nudila prilika za večje dovoze, res je pa tudi, da je blago večinoma v trdnih rokah, ki nimajo volje prodajati brez koristi ali celo pod nakupno ceno. Samo po sebi trdovratni imetniki izrabljajo še vreme v svoj prid; v tem času navadno z drobnim uspehom. Pridruži pa se jim spomladski boljši konzum moke ter s tem speni obsežnejši nakupi — tako se tedaj ni nadejati odnehanja cen, pač pa govori dovolj razlogov za po-visek.

Pšenica je tekom tedna nazzanjala aprilske kurze v sila majhnem obsegu — med 16:54 in 16:42 ter je snoči zopet prišla na 16:50. Težje blago je le redko in nerazmerno višje v ceni nego tisto provenijenčno blago z nižjo efektivno pezo.

Koruzna tekom tedna ni izpremenila efektivne cene, liferanti se za limite ne menijo in zahtevajo cele oferirane cene.

Oves je v začetku tedna nameraval odnehavati, v zadnjih dneh pa se je zopet premislil — blaga je namreč skrajno malo.

Sladkor naznanja zelo trdne cene.

Jedilno olje ima predtedenske cene.

Spirit ima trdno temeljno tendenco.

Petrolej ima neizpremenjene predtedenske cene.

Riž ravno tako.

Kava tendira jačje.

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica v Ljubljani je z l. 1905. dovršila svojo šestu upravno dobo. Redni letni občni zbor je bil 21. t. m. V tej šestletni dobi je zavod jako lepo napredoval in je dosegel že znatne številke. Tako na pr. je znašal denarni promet v letu 1905. 19.950.340,64 K, in upravno premoženje je znašalo sklepom leta 1905. 2.565.561,68 K. — Aktivna so obsegala: gotovino s 20.208,34 K, posojila in portfelj 2.463.030,97 K, naložen denar 47.633,08 K, inventar 1.913,47 K, preh. obr. 27.657,61 K in prehod. zneskov 5.118,21 K. Pasiva pa: zadržanih deležev 16.190— K, hranilnih vlog K 2.099.251,52, reeskompte K 376.563,17, rezerv K 43.107,67 penzijskega zakl. 2.152,50 K, preh. obr. 6.283,28 K, preh. zneskov 201,40 K, čistega dobička 21.812,24 K. Sicer je pa natančnejša bilanca objavljena v današnjem inseratnem oddelku. Na občnem zboru se je dobiček sledeče razdelil: dotacija glavne rezerve 6.000— K, specialne 8.170,84 K in penzijskega zaklada 2.000 K, tako da znašajo skupni zakl. 61.431,01 K. Za podpore se je dovolilo 460 K in so dobili: „Glasbena Matica“ v Ljubljani 100— K, društvo slov. časnikarjev in književnikov 100— K, Društvena godba 80— K, družba sv. Cirila in Metoda 50— K, „Društvo za zgradbo učit. konvikta“ 50— K, gasilno in reševalno društvo v Ljubljani 50— K, slov. planiško društvo v Ljubljani 30— K. Sklenilo se je tudi, da se imenuje poslej zavod „Glavna posojilnica“, reg. zadruga z neom. zavezo. Kakor je toraj iz predležečega poročila in onostranske bilance razvidno, ima ta zavod vsakakor lepo bodočnost. V upravni svet so bili na novo izvoljeni gg.: Josip Čad, dr. Matija Hudnik, Jos. Maček, Pija Predovič, Anton Putrich, Josip Turk in Jakob Zalaznik. V nadzorstvo pa gg.: Franc Hren, Alojzij Lavrenčič in Robert Pollak.

U pojasnilo.

Ker vzbujajo oznanila, ki jih gospod **Oton Seydl** objavlja po časopisih in drugod, mnenje, kakor da bi bil imenovan zobozdravnik, obvešča podpisano društvo zdravnikov p. n. občinstvo, da gospod **Oton Seydl** ni ne zobozdravnik, niti nima zobotehniške koncesije v Ljubljani. 1103—1

Društvo zdravnikov na Kranjskem.

Poslano.)*

Odgovor g. Mate Bukovčanu

briven 1099

v Ljubljani v Kopitarjevih ulicah št. 1.

Z ozirom na Vaš poziv izjavljam, da vztrajam pri svoji trditvi, ki sem jo izrekel na občnem zboru brivcev in pozivljam Vas, da mi dokažete le en slučaj, da sem jaz odvračal naročnike od Vaše brivnice. Vi ste bili pomočnik pri meni in ne jaz pri Vas. Iz tega pač lahko sledi, kdo skuša drugemu odvzeti naročnike.

V Ljubljani, 23. marca 1906.

Fran Ferkula, brivec

Poljanska cesta 27.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa z kon

Listnica uredništva.

Gosp. Mirko Jegić, učitelj v Knežaku: Potrujemo Vam, da sploh še nikdar niste nič pisali za naš list in torej tudi niste v nobeni zvezi z dopisi iz Knežaka.

Mnogostranska poraba. Gotovo ni domnežnega zdravila, katero se dá tako mnogostransko porabiti, nego „Mollo-vo francosko zdravilo in sol“, ki je takisto bolesti utešujoče, ako se namaže z njim, kadar koga trga, kakor to zdravilo vpliva na mišice in živce krepilno in je zatorej dobro, da se priliva kopel. Steklenica K 1.90. Po poštnem povzetju pošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, DUNAJ, Tuchlauben 9. V zaloga po deželi zahtevati je izrecno MOLL-ov preparat, kazničanovan z varnostno oznako in podpisom.

6 31—4

Se dčb. povsod!
Kalodont
885 neobhodno potrebna zobna Crème 3
vzdržuje zobe čiste, bele in zdrave.

Kdor ljubi kakao in čokolado, temu bodi priporočen:
Ivana Hoffa
Kandol-Kakao
ki ima najmanj toksične v sebi, je torej najlažje prebaven, ne povzroča nikoli zaprtosti in je ob najboljšem okusu izredno poceni.
Priloge so z imenom Ivan Hoffa in s svojimi varnostnimi znankami.
Zavoji po 1/2 kg 90 vnitajev Dobiva se povsod.

Zahtevajte
ilustrovan cenik
podjetja za žarnice
„Ideal“
Hugo Pollak
DUNAJ, VI., Wallgasse 31.
Cena lepa svetloba brez inštalacije in nevarnosti. Poraba 1/4 kr. na uro. 2352 37

Edino pristen je Thierryjev balzam
le z zeleno oznako „redovnica“
Starostavno, neprekoslno proti slabemu prebavljanju, krčem v želodcu, koliki, kataru, prsnim boleznim, influenci itd. itd.
Cena 12 malih ali 6 dvojnastih steklenic ali 1 velika specialna steklenica s patent. zamaškom K 5.— franko.
Thierryjevo centifolijsko mazilo, povsod znano kot non plus ultra proti vsem se tako starim ranam vnetjem, ranitvam, abscesom in oteklinam vseh vrst. Cena: 2 lončka K 3.— se pošlje ločeno povzetju ali denar naprej.
Lekarnar A. Thierry v Pragrahi pri Rogoški Slatini.
Brošura s tisoč originalnih zahvalnih pisem gratis in franco v zalogi v skoro vseh večjih lekarnah in medicinskih drogerijah. 4 51—14

Protin revmatske bolečine?
samo 784 21
mazilo ZOLTÁN!
Tako pristno dobro s edstvom za vdrženje se dobva po vseh večjih lekarnah po 2 K brez poštnine. Po pošti razpošilja lekarna
Zoltán v Buda-pešti.

Proti zobobolu in gnilobi zob
izborno deluje dobro znana antiseptična
Melusine ustna in zobna voda
ki utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. 1 steklenica z navodom 1 K.
Blagorodnemu gospodu **M. Levstiku**, lekarnarju v Ljubljani.
Vaša izborna Melusine ustna in zobna voda je najboljša sredstvo zoper zobobol, odstranjuje neprijetno sapo iz ust in je neprekosljiv pripomoček proti gnilobi zob, zato jo vsakemu najtopleje priporočam. Obenem pa prosim, pošljite še 3 steklenice Melusine ustne in zobne vo. E.
Dovolim, da to javno oznanite, ker je res hvale vredno.
Leopold Gangl, mestni tajnik. Metlika, 24. aprila 1906.
Dež. lekarna Mil. Leusteka v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1 poleg novozgrajenega Fran Jožefovega imbil. mostu. 48—12

Javna zahvala.
Odbor podružnice sv. Cirila in Metoda za jeseniško občino se iskreno zahvaljuje za svoto 90 kron, katero sta izročili gospe Apolonija Pretnarjeva in Marija Višnerjeva v imenu jeseniških žen za otroški vrtec na Jesenicah.
Jesenice, dne 16. marca 1906.

Zahvala.
Preblagorodni gospod M. Majcen, stotnik pri generalnem štabu, je podaril za tukajšnje šolarško knjižnico 10 K ter za kmetijsko bralno društvo 10 K. Za lepa darova izreka podpisani najpriširnejšo zahvalo.
A. Kuhovčič sol. voditelj na Polensaku.

Umrli so v Ljubljani.
Dne 20. marca: Josip Luckmann, bankir, 66 let, Franca Jožefa cesta 9. Gastralgia, Embolia arters.
Dne 22. marca: Jakob Porenta, krojač, 44 let, Konjušne ulice 11, Morbus Brightii. — Jožef Svarc, pekov sin, 12 let, Zvezdarske ulice 4, Caries colum verter. — Franja Narobe, delavčeva hči, 1 leto, Streliške ulice 12, jetika. — Jakob Tomšič, mlinarjev sin, 9 let, Streliške ulice 15, srčna hiba.
V deželni bolnici:
Dne 18. marca: Ivan Perles, zasebnik, 60 let, Delirium tremens Erysipelas facili.
Dne 19. marca: Ana Matjan, delavka, 18 let, jetika.

„Kreditna banka v Ljubljani“.
Uradni kurzi dun. borze 23. marca 1906.

Maloobsejni papiri.	Denar	Blago
4 1/2% majska renta	99 60	99 80
4 1/2% srebrna renta	99 50	99 70
4% avstr. kronka renta	99 60	99 80
4% zlata	117 65	117 85
4% ogrska kronka renta	94 —	94 20
4% zlata	112 10	112 30
4% posojilo dež. Kranjske	99 50	101 65
4% posojilo mesta Spliet Zadar	100 65	101 —
4% bos.-herc. železniško	100 35	101 35
4% posojilo 1902	100 —	100 10
4% češka dež. banka k. e.	100 05	100 25
4% Z. o.	100 25	101 25
4% zast. pisma gal. dež. hipotečne banke	106 —	107 —
4% 10% pr.	106 —	107 —
4% zast. pisma Innerst. hranilnice	100 50	101 50
4% zast. pisma ogr. centr. dež. hranilnice	100 —	100 50
4% Z. pis. ogr. hip. ban.	100 —	100 50
4% obl. ogr. lokalnih železnic d. dr.	99 50	100 50
4% obl. češke ind. banke	100 50	101 50
4% prior. lok. želez. Trst-Porec	99 90	100 —
4% prior. dolenskih žel.	99 50	100 —
3% prior. juž. žel. kup. 1/2%	315 50	317 50
4% avstr. pos. za žel. p. e.	99 95	100 95

Srečke:
Srečke od l. 1860 194 25 196 25
od l. 1864 285 50 287 50
tiske 158 20 160 20
zem. kred. i. emisije 287 75 297 75
II. 291 — 301 —
ogrške hip. banke 263 — 270 —
srbske & frs. 100 — 107 70
turske 153 50 154 50
Basilika 22 60 24 60
Kreditne 472 — 482 —
Inomoške 78 — 84 —
Krajske 91 — 97 —
Ljubljanske 61 — 64 —
Avstr. rdeč. križa 49 75 51 75
Ogr 30 75 32 75
Rudolfove 54 — 58 —
Salburške 71 — 76 —
Dunajske kom. 526 — 535 50

Delnice.
južne železnice 123 75 124 75
Državne železnice 673 25 674 25
Avstr.-ogrške bančne deln. 1634 — 1643 50
Avstr. kreditne banke 668 50 669 50
Ogrske 789 50 790 50
Živnostenske 243 — 245 —
Premogokop v Mostu (Brüx) 656 — 660 —
Alpinske montan 540 — 541 —
Praške žel. ind. dr. 2640 — 2650 —
Rima-Muranyi 535 50 536 50
Trboveljske prem. družbe 270 — 273 —
Avstr. orožne tovr. družbe 560 — 565 —
Češke sladkorne družbe 154 50 155 50

Valuta.
C. kr. cekin 11 33 11 37
20 franki 19 14 19 17
20 marke 23 40 23 50
Šovereigens 23 98 24 06
Marke 117 45 117 65
Laški bankovci 95 65 95 85
Rublji 250 50 251 50
Dolarji 4 84 5 —

Žitne cene v Budimpešti.
Dne 24. marca 1906.

Termin.	za 100 kg K	16 46
Pšenica za april	100 —	16 34
oktober	100 —	13 60
Rž	100 —	13 32
oktober	100 —	13 32
Koruza	100 —	13 38
oktober	100 —	13 58
Oves	100 —	15 44
oktober	100 —	12 42

Ekstiv.
5 višje.

Meteorološko poročilo.

Marc	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
23.	9. zv.	722 5	0 8	sl. svzhod	oblačno
24.	7. zj.	722 5	0 7	sl. jug	megla
2.	pop.	720 5	5 8	sl. jug	oblačno

Srednja večerajšnja temperatura: 0 8°, normale: 5 0° — Padavina v mm 13 6

Zahvala.
Za premožne dokaze iskrenega sočutja ob smrti ljubljenskega soproga, oziroma očeta, gospoda
Fraua Glinška
c. kr. finančnega nadpaznika v pok.
izrekam v svojem in v imenu svoje hčere najtoplejšo zahvalo.
Posebno se zahvalujem gg. darovalcem vencev in o im, ki so prihiteli izkazati ljubljenu zadnjo čast
V Ljubljani, 23. marca 1906.
1107 **Marija Glinšek.**

Zahvala.
Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja ob boleznih in smrti naše iskreno ljubljene, nepozabne soproge, odnosno matere, hčere in sestre, gospe
Alojzije Vičič
izrekamo vsem prav presrečno zahvalo. Zlasti se zahvalujemo onim, ki so rajnici stregli med boleznijo in ob smrtni postelji. Posebno se zahvalujemo gosp. zdravniku dr. Francu Dolžaku za njegovo dveletno neutrudljivo zdravljenje, prav toplo se zahvalujemo vsem darovalcem krasnih vencev in slavnemu društvu delavcev in delavk c. kr. tobakne tovarne ter vsem udeležnikom, ki so spremenili pokojnico k zadnjemu počitku, osobito pa vodstvu in uradnikom okr. bolniške blaginje ter gg. dijakom za ganljivo petje.
V Ljubljani, 24. sušca 1906.
1106 **Zalujoči ostali.**

MATTONZEV.
GISSHÜBLER
Surovna
alkalična kislina
katera je kot zdravilni virelec že več sto let na dobrem glasu v vseh boleznih dihal in prebavil, pri protinu, želodčnem in mehurnem kataru. Izvrstna je za otroke, prebojele in mej nosečnostjo. 94—2
Najboljša dijetelčna in osveževalna pijača.

Dobro izurjene šivilje
se sprejmejo takoj pri 1104
A. Singer, Gosposke ulice št. 4.

Akviziterje
sprejema pod jako ngodnimi pogoji banka „SLAVIJA“.
Tozadevne poudbe je pošiljati generalnemu zastopu banke „Slavija“ v Ljubljani. 1088—1

Novo! Otvorjeno! Novo!
Svetovnoznana tvrdka
F. M. NETSCHEK
c. kr. dvo ni dobavitelj
v Ljubljani
Resljeva cesta št. 3
Sv. Petra cesta št. 37
pri

Veliki tovarni
otvori 1095—1
v torek, dne 27. marca
novo urejeno
velikansko zalogo
najfinejših narejenih oblek za dame, gospe, deklice in dečke
Jamči se, da stoji to podjetje na najsojtidnejši podlagi, in je vzrok moj h izredno nizkih cen le moj velikanski promet.
Torej vsakdo od danes naprej le k
Veliki tovarni.
Naročila po meri izgotavljam fino, točno in trpežno.
Novo! Otvorjeno! Novo!

Cudovita novost!
325 komadov za 2 gl.
Krasna ura z lepo voržico, točno doča, za katero se daje dveletna garancija; zelo lepa lateralna magica s 25 krasnimi podobami, zelo zabavno; 1 zelo elegantna broža najnovije oblike, 1 lepa krvatna igla s simli briljantom, 1 krasen kolije iz orient. biserov, s patent. zaklepom, najmodernejši nakit za dame, 1 fin usnjat mošnjček, jako elegantni nastavek za smotke z jantarem i garatura ff. double-slatih mansetnih in srajčnih gumbov s patent. zaklepom, 1 ff. niklest žepni nožek, 1 ff. toaletni zrcalo, belg. steklo v etujni, 20 predmetov za dopisovanje in še 200 raznih komadov, vse, kar se potrebuje hiši zastoj. Krasnih 325 komadov z uro, ki je sama tega denarja vredna, pošilja prota postmerna povzetju za 2 gl. raz pošiljalnica
S. Kohane, Krakov št. 323.
Ako ne ugaja, se denar vrne. 1080
Mnogo prisrčnih pisem n.

Usnjarski pomočnik
se sprejme takoj pri 1089
Matevžu Završniku
v Cirknici pri Raketu.
Prodaja se malo rabljena
gostilniška oprava
to je mize, stole, obešala, naslanjače itd.
Ogleda se lahko v Reininghausov pivarni v Spod. Siški 1075—2

Prodajalka
modne stroke, (le prva moč), ki se razume posebno na Jägrovo perilo, noga vice in sploh pletovine in tkanine na sprejme.
Ponudbe **Dragotinu Hribarju** v Ljubljani. 1074—3

Voz
na štirih peresih za prevažanje oseb in malo rabljena kočija se ceno prodaja. Več se izve v **Idriji št. 280.**

Javna zahvala
primariju deželne bolnice gosp. **dr. Štajmerju** v Ljubljani.
V svoji nevarni in dolgotrajni boleznih iskal sem pomoči pri Vas ter jo tudi našel. Rešili ste mi s srečno operacijo življenje. Hvaležnost mi ukazuje, da Vas tem potom kar najiskrenejše zahvaljujem.
Obenem pa izrekam svojo zahvalo tudi gg. **dr. Jenku** in **dr. Trencu**, ki sta pri nevarni operaciji sodelovala. Vsem trem klčkem: Bog povrni!
V Ljubljani, dne 24. marca 1906.
V. Hejnic, mestni vrtnar.

Posojilnica v Logatcu
registr. zadruga z omejenim „oroštvom“ vabi častite zadržnike k rednemu otcnemu zboru ki bude dne 1. aprila 1906 ob polu 3. popoldne v posej lnični pisarni v Dol. Logatcu.
SPORED:
1. Poročilo in računski sklep za l. 1905.
2. Odobrenje računa in razdelitev dobička.
3. Volitev ravnateljstva in nadzorstva.
4. Predlogi in nasveti zadržnikov.
V Dol. Logatcu, 22. marca 1906.
1108 **Ravnateljstvo.**

Uradne dovoljena že 15 let obstoječa najstarejša ljubljanska posredovalnica stanovanj in služeb
G. FLUX
Gosposke ulice št. 6 1094
priporoča in namešča le boljše službe iskajoče vsake vrste za Ljubljano in drugod. Potnisni tukaj. — Natančneje v pisarni. — Vestna in kolikor možno hitra postrežba zagotovljena.
Zunanjim dopisom je priložiti znanko za odgovor.

Hotel „Ilirija“.
V soboto, dne 24. marca t. l.

velik
KONCERT
popolne ljubljanske „Društvene godbe“
Začetek ob 8. zvečer. Vstopnina 40 vin.
Obilega obiska prosi s spoštovanjem
1096 **Fric Novak**, hotelir.

Kavarna „Ilirija“
Je vsako soboto odprta vsa noč.

Forman
proti nahodu
Škatljica 40 vin.
Po vsch lekarnah.
Učinek presenetljiv. Ob pričetku nahoda skoro nezmotljiv uspeh. 867—5

Zanesljiv
konjski hlapec
se takoj sprejme 1094-2
v Auerjevi pivovarni.

Učenec
ki je dovršil vsaj II. gimnazijski ali realni razred se takoj sprejme za konfeksijsko trgovino.
Ponudbe na uravništvu „Slov. Naroda“ pod „št. 20.“ 1034-3

Na revmatizmu
in protinu bolnim rada zastoj pismeno sporočim, kako sem mukepolnega, trdovratnega trpljenja v kratkem času popolnoma ozdravela. **Brigita Stüch**, hiš. pos. žena Monakovo (München) Linprunstr. 13.

Stare komisne čevlje
je prenarajene in še ne prenarajene kakor tudi škornje prodaja po najnižjih cenah na debelo
L. Pressburger & Sohn
Dunaj XX I. 1059-2

Na posestvu „Schvizhollen“ v Podberjah, pošta St. Vid nad Vipavo, je naprodaj 30 hektolitrov izbornega
belega vina burgundca
med njim 12 hektolitrov belega vse po enaki ceni 44 kron za hektoliter. 1026-3

Panorama-kosmorama
Dvorski trg št. 3 pod „Narodno kavarno“
Od 25. marca do 31. marca 1906:
Juž. Amerika
Argentiniya, Buenos Aires.

VABILO
rednemu občnemu zboru „Notranjske posojilnice“ v Postojni kateri bode 1092-1
v nedeljo, dne 1. aprila 1906 ob 1. uri popol. v zadržni pisarni.

Dnevni red:
1. Nagovor ravnatelja.
2. Poročilo blagajnikovo.
3. Poročilo nadzorovalnega odbora.
4. Volitev ravnateljskega odbora in sicer:
a) ravnatelja,
b) blagajnika,
c) kontrolorja in
d) 2 namestnikov.
5. Predlogi združnikov.
K polnoštevilni udeležbi vabi častite deležnike najvljudneje
Ravnateljski odbor.
Postojni, dne 22. marca 1906.

Ugodna prilika! Pristni solingenski in ameriški stroji za striženje las.
Namesto K 9, samo K 4-50! la solingenski stroj za striženje las s 3 natekljivimi grebeni za 3, 7, 10 mm dolge lase, ki z njim lahko vsakdo takoj striže lase. Prav pripravno za domačo rabo in za brivce K 450; ameriški model z vzmetjo iznotraj K 5—; stroj za striženje brade K 420, brilni aparat model „Star“ z varstveno pripravo K 3—; brivec K 150, la konjske škarje K 460, la pasje škarje K 4—; Dokler bo kaj zaloge se bo prodajalo 500 tpoljskih kukal **namesto po K 40— po K 10—**, za na prostem, za gledališče, mornarstvo, model „Zeus“ 144mm s 6 ahromatskimi objektivi iz gorskih kristalov, s kompasom, pref. usnjatim tokom, jermenom in vrvičjo za K 10—, damska velikost K 8—, pošiljatev po povzetju. Za negajajoče denar nazaj. Velik specialni katalog o optičnem blagu za 30 h v znakah. **WEISSBERG**, Dunaj, II., Untere-Donaustrasse 23. 1008-1

Pred ponare, an, em se hrani z vzorcem in znamko.
Solz za želodec

Odvisni niste več
od tiskarja, če se kupite moj aparat za tiskanje s tipami. Z njimi lahko vsakdo takoj tiska: vizitnice, adresne karte, avize, cirkularje, uradna povabila, koverta, povabila na shode itd. Aparat ima več tip kakor drugi taki tiskarski stroji in stane z vso opremo:
65 črkami fl. —70
90 „ „ —85
127 „ „ —120
140 „ „ —160
211 „ „ —2—
253 črk fl. 2-40
354 „ „ 3—
408 „ „ 3-60
640 „ „ 5—
809 „ „ 6—
Dunaj I, Adlergasse 7 (telefon 12.179)
J. LEWINSON, tovarna štampilj in gumijevih tip, graverska dela. Zastopnik se iščeje. Neugajajoče se vzame nazaj.

Julija Schaumanna
deželnega lekarnarja v Stockeravi. 694-6
Mnogo let že izpričano dietetično sredstvo za pospeševanje prebavljanja. Odstaranje takoj zelodčno kislino. Neprekošno za uravnanje in ohranjenje dobrega prebavljanja.
Dobiva se v vseh renom. lekarnah avstr.-ogrsko države. Cena 1 škatljice K 175. Raspoložljiva po poštnem povzetju če se naročita najmanj 3 škatljici.
Glavna zaloga: deželna lekarna **JULIJA SCHAUMANNA** v Stockeravi.

Gospodična
večša slovenskega in nemškega jezika, z dobrimi šolskimi izpričevati, želi službo k enemu ali dvema odraslima otrokoma. Je tudi dobra šivilja.
Prijazne ponudbe pod „A. S.“ na upravništvu „Slov. Naroda“. 945-6

Naprodaj ste 2 vili na Bledu.
Ena stoji v Zagoricih v sredi lepega, 50 arov velikega sadnega vrta, druga je vila „Planinka“, ležeča v Zaki tik jezera, najbližje novemu blejskemu kolodvoru. — Vila „Planinka“ ima svoj lastni vodovod.
Pogoje pove **dr. J. Vilfan**, odvetnik v Radovljici. 1046-3

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“
Podružnica v CELOVCU. Kupuje in prodaja vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, dolnic, valut, novcev in deviz. Promese izdaja k vsakemu žrebanju.
Akcijski kapital K 2.000.000.— Zamojstva in obznanjajo lažrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone. Vinkuluje in devinkuluje. Ekompot in inkasso menic.
Rezervni zaklad K 200.000.—. Čeje prodaje na vrednostne papirje. Zavaruje stečke proti kurznji izgubi. vojaške ženitninske kavicje. Borsna naročila.
Podružnica v SPLJETU. Denarno vlogo sprejema v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne voga do dne vzdiga. 3-34. Promet s čeki in nakaznicami.

Mladenič
večš slov. in nem. jezika z dobro pisavo, ki je dovršil trgovski tečaj z dobrim uspehom, želi vstopiti kot pisar v službo pri kakem notarju ali odvetniku. Nastop takoj. — Naslov pove uprav. „Slov. Naroda“. 1057-2
Prve vrste zavarovalna družba za življenje išče za Ljubljano in okolico slovenščine in nemščine zmožnega **akviziterja**
proti visoki proviziji ozir. stalni plači. Ponudbe pod „Visok zaslužek 1906“ na uprav. „Slov. Naroda“. 1056-2

Naprodaj je 150 mecesnovih postav
že obrezanih, izvečine debela; 8000 kur. rentnih metrov smrekovih drogov (štang), polovica mecesnovih, od 3 do 12 mtr. dolge, najdalše 5 do 6 mtr. Cena po dogovoru.
Ivan Ferjan, letni trgovec na Jesenicah, Gorenjsko. 1087-1

Avtom. pasti na veliko.
Za podgane fl. 2—, za miši fl. 1-50. Ujame se jih brez nadzorstva v eni noči do 40, duha ne ostane, nastavlja se samo. „Eclipse“, past za ščurke, ki jih ujame v eni noči na tisoče. Stare fl. 1-20. Povsod najboljši uspeh. Razpošlja po povzetju.
J. Schüller, Dunaj II, Kurzbauergasse 4/30. Premnogo zahval in priznanj 3120-7

Ceno češko posteljno perje!
5 kg novega skubljenega K 9-60, boljšega K 12—; belega, jako mehkega skubljenega K 18—; K 24— snežno belega, mehkega, skubljenega K 30—, K 35—. Pošilja se franco proti povzetju. Tudi se zamenja ali nazaj vzame proti povratni poštnih stroškov. 787-4
Benedikt Sachsel, Lobes 35. pošta Pilsen na Češkem.

V najem se odda dobro idoča opekarna
(cegelnica) na lepem kraju, pol ure od kolodvoru. Daleč na okrog nima nobene konkurentinje. Kuri se lahko s premogom ali z drvmi. 1085
Natančnejša pojasnila daje lastnik **Janez Narobe**, posestnik v Zgor. Pirncih, pošta Medvode, Gorenjsko.

Prostovoljno se prodaja bloše sodnijsko poslopje v Litiji
to je enonadstropna hiša s pritlikinami in vrtom v neposredni bližini novega uradnega poslopja, pripravna za vsako obrt. — Dalje se istotako prostovoljno prodaja 7 različnih hiš deloma z zemljišči v Zagorju ob Savi, tudi pripravni za vsako obrt, ali za stanovanja.
Resne ponudbe sprejema in daje pojasnila posestnik **Ivan Omerzu**, trgovec v Lokah pri Zagorju ob Savi. 1082-1

Elegantne obleke
in **Površnike**
po najnovejšem kroju iz pristnega angleškega blaga pripravila **Jos. Rojina**
v Ljubljani Šola, burgova ulica št. 5.

Mednarodna panorama.
Ljubljana, Pogačarjev trg. Razstavljeno od 25. marca do 31. marca 1906: 1078-1
Zanimivo potovanje po **Buda Pešti.**

Perje in puh
najboljše kakovosti ceno pri **Antonu Šarcu** v Ljubljani na Sv. Petra cesti št. 8. 1

Nova trgovina s suknemim, platnenim in manufakturnim blagom
JOS. PETKOSIČ
Ljubljana Stari trg št. 4. Vzorcil na zahtevanje!

Pes
(doga) 3 leta star, 75 cm visok ter jako priljuden se ceno prodaja pri **G. Füssel**, v mlekarji v Medvodah.
Dobro vpeljana trgovina
z deželnimi pridelki se radi družinskih razmer takoj odda.
Kje — pove upravništvu „Slov. Naroda“. 1060-1

Najboljši in najpopolnejši pianino
se kupi najcenejše za takojšnje plačilo ali tudi na najmanjše mesečne obroke, tudi za provincije, samo naravnost od tvorničarja
Henrika Bremilza, c. kr. dvornega založnika v Trstu, Via G. Boccaccio 5. Katalogi in kondic. gratis in franko. 66-12

Ljudevit Borovnik
puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem
se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušek za lovec in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskuševalnici in od mene preskušene. — Ilustr. 50 vani cenik zastoj. 12

Prosim zahtevajte franko — prospekte in vzorce najboljšega **štajerskega moškega in ženskega lodna (raševina)**
za lovec, gozdarje in turiste kakor tudi vse modno blago za moške in deške obleke, površnike, ulsterje od najcenejše do najfinije kakovosti od prve izvozne firme za loden **Vincenc Oblack**, c. kr. dvorni dobavitelj za suknjo, Gradec, Murgasse 9/25. 908-3

V najem se odda takoj ali pa za majnik **velik vrtnarski vrt** ki obsega do 700 kvadratnih sežnjev, hlev, trije veliki svinjaki s kuhinjo, sušilnica za meso, soba, shramba in kuhinja.
Odda se tudi dobro idoča **gostilna** na dobrem prostoru v Ljubljani z dvema gostilniškima sobama, kletjo, spaino sobo, shrambo, kuhinjo in senenatim gostilniškim vrtom z uto. Istotako se odda **prodajalna** z jedlil in žganjem. 811-4
Odda se vsaka stvar posebej s 1. majnikom 1906.
Kje, pove **Aležij Večaj**, pečar v Ljubljani, Veliki straden št. 9.

Učenca
ki ima veselje do slaščičarske obrti sprejme pod jako dobrimi pogoji takoj v punk **Ivan Vrečko**, slaščičar v Voloski pri Opatju. 983-3
Trgovina
z mešanim blagom v večjem mestu, dobro vpeljana, se pod zelo ugodnimi pogoji odda. 989-3
Pismene ponudbe pod „Ugodnost“ na upravništvu „Slov. Naroda“.

Šivalni stroj
Singer-Central-Bobin
se radi opusta obrta takoj prodaja.
Poizve se: **Ivan Remžgar**, krojač, Ljubljana-Udmat. 939-3
Dva rujava po 6 mesecev stara **jazbečarja**
(Dachselna) sameca in samico, ima naprodaj **Anton Sleko** v Planini pri Rakeku. Cena po dogovoru. 1024-3

Stanovanje
s 3 sobami in pritlikinami se odda z majem in najem v Cigeletovih ulicah št. 3 poleg sodnijskih uradov. Več se izve pri hišoiku. 527-14

Žensko kolo
dobro ohranjeno, se ceno prodaja.
Kje — pove upravništvu „Slov. Naroda“. 1028-3

Dobra šivilja!
Ljudmila Lepovšek v Ljubljani 1043-2
na Radeckega cesti št. 8 sprejema in izvrševanje žensko obleko in perilo kakor tudi umetno šivanje.

Spretnega akviziterja
išče pod ugodnimi pogoji na Kranjskem že dolgo poslujoča zavarovalnica za življenje in zoper nezgode. Več pove upravništvu „Slovenskega Naroda“. 17-24
Sprejme se takoj notarski kandidat eventualno 1047-2
notarski uradnik ki zna zanesljivo poizvedovati v zemljiški knjigi.
C. kr. notar Ulat v Mokronogu.

Naprodaj ste 2 lepi skoraj popolnoma novi

harmoniki

ena gramatična, ena pa francoski sistem.
Kje — pove upravništvo „Slov. Naroda“.
1039-3

Javna zahvala.

Slavna radovljiška posojilnica je na obnem zboru dne 1. t. m. podarila v korist radovljiškega vodovoda 500 K, katerega znesek je darovala tudi preteklo leto. Ker se s tem velikodušnim darom obrestovanje za svoječasno posojilo za napravo prekoristnega podjetja občini izdatno olajša, izreka podpisani vodovodni odsek za ta znak naklonjenosti sl. posojilnici najtoplejšo zahvalo. Za vodovodni odsek za mesto Radovljica 1081 **Oton Homar**, t. č. načelnik.

Naznanilo.

Usem svojim cenjenim naročnikom v ljudo javljam, da stanujem sedaj

na Mestnem trgu šte. 24
v II. nadstropju na desno.

Priporočam se častitim damam za izgotavljanje oblek in sicer od najfinejših do najpreprostejših, vse po najnovejšem kroju. — Sprejemem tudi več učenk.

B. Mlemenčič
Šivilja.

1064-3

A. KUNST

— Ljubljana —
Židovske ulice 4.
Velika zaloga obuval

lastnega izdelka za dame, gospode in otroke je vedno na izbero.

Vsakršna naročila se izvršujejo točno in po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in seznanjujejo. — Pri zunanjih naročilih naj se blagovoli vzorec vpslati.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH

Edini zavod

za kemično čiščenje obleke ter zastorjev, barvarija in likanje sukna na par.

Poljanski nasip —
Ozke ulice št. 4.

Sprejemališče

Šelenburgove ulice šte. 3.
Postrežba točna. Solid e cene.

Samo za zasebne ljudi!

Kdor bi **sukneno in modno blago** za moške in deške obleke rad kupil **dobro in ceno**, naj se zaupno obrne na **razpošiljalnico sukna**

M. Kretschmer na Dunaju I/1.

Vzorci na izbiro franko. — Odmeri se poljubno blaga. — Zastopniki se sprejemajo. 880-3

Grand hotel „UNION“ v Ljubljani.

Ravnateljstvo **A. Kamposch.** 1076-3

V nedeljo, dne 25. sušca 1906

v veliki dvorani:

vojaški koncert

godbe c. in kr. pešpolka št. 27, kralj Belgijcev.

Začetek ob 8 uri.

Vstopnina 30 kr.

Najkoristnejša darila so **SINGERJEVI** šivalni stroji.

Naprodaj so v vseh prodajalnicah s tem polgstoječim kazalom.

SINGER Co., delniška družba šivalnih strojev

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 4.

Filijalke: Postojna, Kočevje, Kranj, Novo mesto.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda.

Veljaven od dne 1. oktobra 1905. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. **Proga na Trbiž**. Ob 12. uri 24 m ponoči osebni vlak v Trbiž, Celovec, Mali Glödnitz, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno čez Selztal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m jutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Murau, Mauterndorf, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj čez Selztal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Frago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 44 m dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Mali Glödnitz, Ljubno, Selztal, Solnograd, Bad Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Ženeva, Pariz, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 3. uri 58 m popoldne osebni vlak v Trbiž, Smohor, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Frago, (v "rago direktni voz I. in II. razr.), Lipsko na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, (Trst-Monakovo direktni voz I. in II. razr.) — **Proga v Novo mesto in Kočevje**. Osebni vlaki. Ob 7. uri 17 m jutraj osebni vlak v Novo mesto, Stražo, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m pop. istotako. — Ob 7. uri 8 m zvečer v Novo mesto, Kočevje. **Prihod v Ljubljano** juž. kol. **Proga v Trbiž**. Ob 3. uri 23 m jutraj osebni vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo (Monakovo-Trst direktni voz I. in II. razr.), Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Isl, Aussee, Ljubno, Celovec, Mali Glödnitz, Beljak. Ob 7. uri 12 m jutraj osebni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 10 m dopoldne osebni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Frago (iz Prage direktni voz I. in II. razreda), Francove vare, Karlove vare, Heb, Marijine vare, Plzen Budejevice, Linc, Steyr, Pariz, Ženeva, Curih, Bregenc, Inomost, Zell ob jezeru, Bad Gastein, Solnograd, Ljubno, Celovec, Smohor, Pontabel. — Ob 4. uri 29 m popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Selztala, Beljaka, Celovca, Malega Glödnitza, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 06 m zvečer osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Murau, Malega Glödnitza, Celovca, Pontabla, čez Selztal, od Inomosta in Solnograda, čez Klein-Reifling iz Steyra, Linc, Budejevic, Plzna Marijinih varov, Heba, Francovih varov, Prage, Lipskega. — **Proga iz Novega mesta in Kočevja**. Osebni vlaki: Ob 8. uri 44 m jutraj osebni vlak iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže, Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m zvečer istotako. — **Odhod iz Ljubljane** drž. kol. **V Kamnik**. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m jutraj, ob 2. uri 5 m pop. ob 7. uri 10 m zvečer. — Ob 10. uri 45 m ponoči samo ob nedeljah in praznikih in le v oktobru. — **Prihod v Ljubljano** drž. kol. **iz Kamnika**. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m. jutraj, ob 10. uri 59 m dopoldne, ob 6. uri 10 m zvečer. Ob 9. uri 55 m ponoči samo ob nedeljah in praznikih in le v oktobru. — Srednjeevropski čas je za 2 min. pred krajevnim časom v Ljubljani.

Franc Jožefova grenčica

„pravzaprav reprezentant grenčic“
(V medic. odd. splošne bolnice na Dunaju.)

FRAN CHRISTOPH-ov svetli lak za tlá

je brez duha, se hitro suši in dolgo traja.
V Ljubljani:
Anton Stacul, Selenburgove ulice.
V Škofji Loki: **Matevž Žigon**; v Kranju **Fr. Dolenz**;
v Postojni: **C. Pikel.** 1069-1

CUNARD LINE.

Najboljša in najcenejša, zelo pripravna vožnja 3108-27
v **AMERIKO!**
Vsakih 14 dni vozijo parniki, opremljeni s po dvema vijakoma in brezžičnim brzojavom, noseči po 10.000 ton
v smeri **TRST-NEW-YORK.**
Pojasnila in vozne liste daje glavni zastopnik:
ANDREJ ODLASEK, Ljubljana, Slomškove ulice 25.
Bliznji odhodi parnikov iz Trsta: „Carpathia“ v nedeljo, 25. marca 1906; „Altonia“ v ponedeljek, 9. aprila 1906; „Slavonia“ v ponedeljek, 23. aprila 1906.

Franc Keber

urar in trgovec z zlatino in srebrnino 514-14
priporoča slav. občinstvu svolo veliko zalogo ur, verižic, prstanov itd. po najnižjih cenah.
Št. 109. Srebrna cilindar remontoarska ura na kamnih tekoča gld. 375.
Št. 137. Srebrna remontoarska na sidro s tremi močnimi pokrovi gld. 590.
Št. 155. Srebrna cilindar remont. ženska ura z močnim kolešjem gld. 450.
Zahtevajte najnovejši veliki cenik, ki ga pošiljam brezplačno.

Šramel-kvartet

(Koncesijonar Gorjanc). 1102
Jutri, v nedeljo, dne 25. marca
KONCERT
v vrtne salonu hotela „pri Maliču“.
Začetek ob 8. uri. Vstopnina 40 vin.

Zastonj

se dobi le ta mesec v angleškem skladišču blaga remontoar patent Roskopf uro ako se kupi za čez 25 gld. blaga.
Največja in najfinejša izbira v moški, otroški, damski in dekliski konfekciji brez konkurenčnih cen.
O. BERNATOVIČ 1105-1
v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 5, brez filijalke.

Pariski modercil

Pariski modercil

Spređaj ravna oblika, ne tišči na želodec, priporoča v največji izbiri
Flozij Persché
v Ljubljani
Pred škofjo št. 21.

Pekarija slaščičarna in kavarna

J. ZALAZNIK

Stari trg št. 21.
= Filijalke: =
Glavni trg 6
Sv. Petra cesta 26

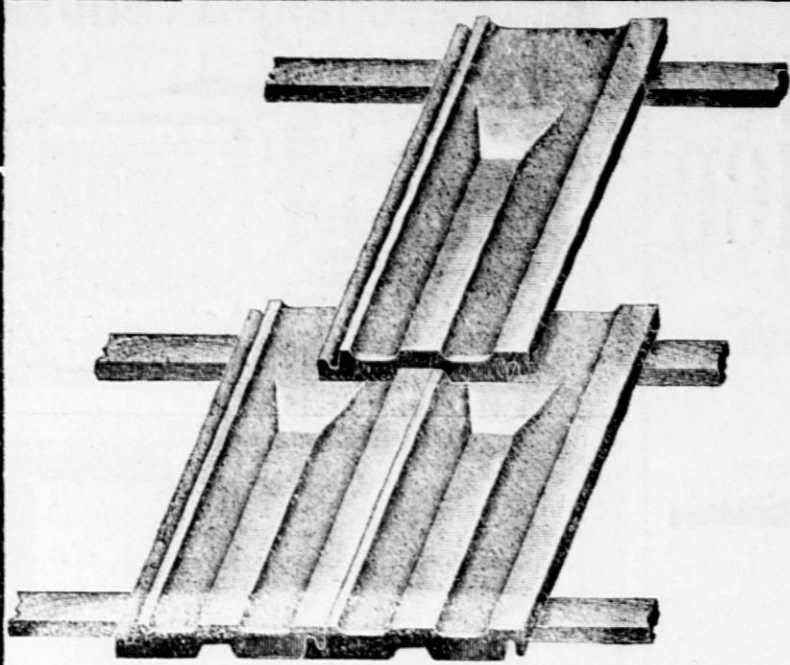
Važno! za Važno! gospodinjje, trgovce in živinorejce.
Najboljša in najcenejša postrežba za droge, kemikalije, zelišča, cvetja, korenine itd. tad po Knelpu, ustne vode in zobni prašek, ribje olje, redline in pospalne moke za otroke, dišave, mila in sploh vse toaletne predmete, fotografirane aparate in potrebnične, kirurģične obvezila vsake vrste, sredstva za desinfekcijo, vosek in paste za tla itd. — Velika zaloga najfinejšega rumna in konjaka. — Zaloga svežih mineralnih vod in solij za kopel.
Oblastv. konces. oddaja strupov.
Za živinorejce posebn. priporočljivo: grenka sol, dvojná sol, soliter, encjan, kolmož, krmilno apno itd. — Vnanja naročila se izvršujejo točno in solidno.
« Drogerija » 12
Anton Kanc
Ljubljana, Židovske ulice št. 1.
Kupuje po najvišji ceni razna zelišča (rože), cvetje, korenine, semena, skorje itd. itd.

Stavbno podjetje

Ljubljana Gradišče 17 **Polz & Knoch** Ljubljana Gradišče 17
arhitekta in zidarska mojstra
prevzamea izdelovanje projektov vsakovrstnih stavb, kakor zidanje hiš, izdelovanje cest ter razne vodne, kanalizacijske in vodovodne naprave. — Proračun na zahtevanje brezplačno.
984-6

Styria vozna kolesa

motorska kolesa
znamka poznavateljev!
Dürkopp -Diana vozna kolesa
so pred vsemi!
Oglejte si nove modele pri edinem zastopstvu za Kranjsko
IVAN JAX in SIN
v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 17.
Najbolje urejena popravjalnica v hiši. 1083-1

F. P. Vidic & Komp. Ljubljana,

opekarna in tovarna pečl, ponudijo vsako poljubno množino

zarezane strešne opeke, „Koroški model“

(Strangfalzziegel)

Barve: a) rdeči naravno žgani, b) črno impregnirani.

833-6

Te vrste strešniki so patentovani v vseh kulturnih državah. Lastniki patentov: F. P. Vidic & Komp. in Jos. Marzola.

Najličnejše, najcenejše in najpriprostejše strešno kritje.

Vzorce in prospekte pošljemo na željo brezplačno.

Sprejmejo se zastopniki.

Takojejnja in najzanesljivejša postrežba.

Sprejmejo se zastopniki.

Okoli 150.000 konjskih sil imamo v napravah

sesalnega plina

našega sistema v prometu.

Zelo majhna poraba goriva.

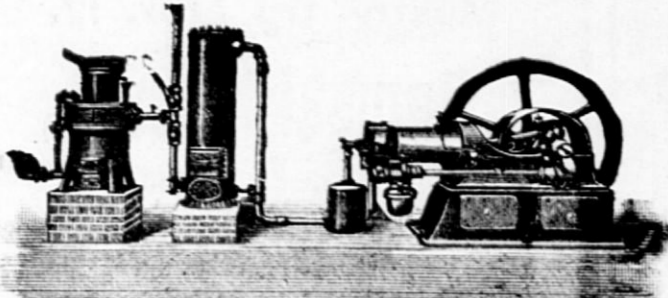
Najcenejši obrat

Langen & Wolf

tovarna za motorje

na Dunaju, X.,

Laxenburgerstrasse 53.

Vseobčajne velikosti do 100PH so vedno v delu in se dobivajo 2086 31 v primernem roku.

Višjega stavbnega zdravnika in fizika dr. Schmida znamenito

olje za sluh

odstranja hitro in temeljito nastalo gluhosto, tečenje iz ušes, šumenje po ušesih in naglušnost tudi ako je že zastarano.

Steklenica stane 2 gld. z navodilom o uporabi. Dobiva se samo v lekarni pri

„Črnem orlu“ na Novem

trgu v Celovcu. 3777 9

Zahtevajte samo **SELLE & KARY** - je

Najboljše čistilno sredstvo za vsako boljše ohrumeno in črno. Posebno priporočljivo za čevlje iz boxer, oscarja, cheurea in lakovega usnja. DUNAJ XII, 1.

Razglas.

Osemtedenski mlekarški tečaj

priredi

c. kr. kmetijska družba kranjska dogovorno s kranjskim deželnim odborom v Logatcu

in sicer od dne 17. aprila do 13. junija t. l.

Tečaj bo teoretično praktičen ter se bo poleg spoznavanja in preiskovanja mleka počevalo poglavito o izdelovanju presnega masla in sira.

V tečaj se sprejme le 12 udeležencev. Pouk bo brezplačen. Hrana in stanovanje si mora vsak udeleženec sam priskrbeti. Nekaterim nepremožnim udeležencem bo mogoče dati podpore 50 do 60 K za ves tečaj.

Prošnje za sprejem je poslati

do dne 10. aprila t. l.

na podpisani odbor. Prednost za sprejem bodo imeli tisti, ki so že v kakšni mlekarji delali, oziroma tisti, ki jih pošljejo nečt mlekarške zadrugne.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, 15. marca 1906.

1071

Klobuke cilindre in čepice

Založnik c. kr. avstr. državni uradnikov

v najnovejših faconah in v velikih izberah

— priporoča — **Ivan Soklič**

Pod trancu št. 2. Postaja elek. železnice.

Gostilničarji, hotelirji in kavarnarji

ki si nameravajo nabaviti za koncerte, za zabavo ali za ples kakšno glasbilo, naj zahtevajo ilustrovan katalog „al.“ o naših brezkonkurenčnih novostih. — Električni klavirji s papirnati notami, piano-orchestroni, električni klavirji z mandolinami in spremljajočimi instrumenti.

Orchestra glasbila na vzmet, na uteži, z valjarji ali papirnati notami, električna, mehanična ali pneumatska.

Cena od 480 K naprej do 16.000 K. Ugodni plačilni pogoji. Ob gotovem plačilu visok rabat.

Ludovik Hupfeld, deln. dr.

Dunaj, VI., Mariahilferstrasse št. 7—9.

Pravkar izšlo:

Vošnjak Bogumil

Na razsvitu

Ruske študije.

Ta zanimiva knjiga je pisana objektivno, brez onega neutemeljenega slovanskega navdušenja, pa seveda tudi brez sovražne zagrizenosti. Saj jo je napisal Slovenec, Slovan. Onistil in predstiral naj bi si jo vsak izobražen Slovenec, da si razbistri svoje predstave in nazore o Rusiji in ruskem narodu. Marsikaj, kar se sedaj godi na Ruskem, mu postane jasno. Nesrečna vojna z Japonci, krvavi domači nemiri, sijajni nenaadni uspeh revolucije: za vse to moramo iskati in najti pravih vzrokov činitelejev in ciljev. 54—30

Ukusno opremljena knjiga z izvirno risbo na ovojnem listu je izšla v založbi

Š. Schwentnerja

v Ljubljani

Cena: broš. 4 K, eleg vez. 5 K 50 h, po pošti 30 h več.

Za spomladansko in poletno sezono!

G. ČADEŽ
v Ljubljani
Mestni trg štey. 14
(poleg Urbančeve manufakturne trgovine).

Velika zaloga **klobukov** čepic, raznega moškega perila itd. itd.

Kravate, ovratnike in mansete. Cene zmerne.

Probuječem analize popusti!

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernove ulice št. 9.

896-3

priporočata svojo velikansko zalogo konfekcijskega blaga za gospe in gospode, deklice in dečke.

Največja izbira novosti za pomlad in poletje.

Ceniki na zahtevo zastonj, poštnine prosto.